

Begreppet marknadsnoterad i inkomstskattelagen

1 Innehållsförteckning

1.....	Innehållsförteckning	1
2.....	Förkortningar	3
3.....	Sammanfattning	4
4.....	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
5.....	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	9
6.....	Bakgrund.....	10
7.....	Gällande rätt.....	11
7.1.....	Begreppet marknadsnoterad.....	11
7.2.....	Begreppet marknadsnoterad inom kapitalbeskattningen m.m.	12
7.3.....	Begreppet marknadsnoterad i inkomstslaget näringsverksamhet	14
7.4.....	Vissa interimistiska delägarätter m.m.	18
7.5.....	Andel i investeringsfond.....	18
7.6.....	Kontrolluppgiftsskyldigheten	22
7.7.....	Lagen om värdepappersmarknaden (VpML).....	23
7.8.....	Övrigt	24
7.8.1.....	Kupongskattelagen.....	24
7.8.2.....	Inkomstskattelagen (IL).....	25
7.8.3.....	Begrepp i andra lagar	25
8.....	Överväganden och skäl	27
8.1.....	Allmänna utgångspunkter	27
8.2.....	Begreppet marknadsnoterad förtydligas	28
8.2.1.....	Aktier	28
8.2.2.....	Övriga delägar- och fordringsrätter	32
8.3.....	Vissa interimistiska delägarätter.....	33
8.4.....	Investeringsfonder.....	33
8.4.1.....	Andel i investeringsfond.....	33
8.4.2.....	Begreppet marknadsnoterad.....	34
8.5.....	Kontrolluppgiftsskyldigheten	36
8.6.....	Begreppet ”inte marknadsnoterad”	37
9.....	Konsekvenser.....	39
10.....	Författningskommentarer.....	42

10.1.....	Inkomstskattelagen (1999:1229).....	42
10.2.....	Lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	44

2 Förkortningar

ABL	Aktiebolagslagen (2005:551)
AvPL	Lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
Kupongskattelagen	Kupongskattelagen (1970:624)
LIF	Lagen (2004:46) om investeringsfonder
MiFID	Rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG
LSK	Lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter
Marknadsmisbrukslagen	Lagen (2005:377) om straff för marknadsmisbruk vid handel med finansiella instrument
UCITS-direktivet	Rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), EGT L 375, 31.12. 1985, s. 3, Celex 31985L0611
VpML	Lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden
ÅRL	Årsredovisningslagen (1995:1554)

3 Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag på en ny definition av begreppet marknadsnoterad i IL. Förslagen har begränsats till begreppet marknadsnoterad. Andra frågor inom kapitalbeskattningsområdet, såsom t.ex. klassificeringen av olika finansiella produkter eller generella frågor om kapitalskattesats och reglerna om avdragsbegränsning för kapitalförluster, berörs därför inte.

Begreppet marknadsnoterad förekommer i ett stort antal bestämmelser i IL. Begreppet har betydelse för bl.a. avdragsrätten för kapitalförluster och möjligheten att använda schablonmetod vid beräkning av anskaffningsvärdet. Begreppet har också betydelse för vilka aktieinnehavare som ska vara skattegynnade genom sänkt kapitalskattesats på utdelningar och kapitalvinster. Begreppet har även betydelse för skalbolagsbeskattning samt i fråga om näringsbetingade andelar, avskattning av försäljning av bostad i fåmansföretag, underprisöverlåtelser, uppskov med beskattning vid koncerninterna andelsavyttringar samt s.k. lex Asea-utdelningar av aktier. Begreppet får därmed betydelse för såväl innehavare av t.ex. aktier och andelar i investeringsfonder som för de institutioner som medverkar i värdepapperstransaktioner.

Begreppet marknadsnoterad har alltså betydelse för beskattningen av såväl kapital som näringsverksamhet och har visat sig vara otydligt och svårtillämpat. Begreppet är inte heller anpassat till andelar i investeringsfonder. Begreppet behöver därför förtydligas och förenklas. Utgångspunkterna för förslaget är tydliga regler som är enkla att tillämpa och därigenom minskar kostnaderna för hanteringen. Reglerna ska också vara ändamålsenliga och innebära stabilitet och objektivitet genom att likvärdiga företag behandlas lika för dess ägare. Reglernas tillämpning ska också gå att kontrollera på ett enkelt sätt och motverka skatteundandragande.

Enligt nuvarande regler anses en delägar rätt marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES. En delägar rätt eller fordringsrätt anses också marknadsnoterad om den, utan att vara upptagen till handel på reglerad marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering av marknadsmässig omsättning.

Enligt förslaget ska delägar rätter och fordringsrätter anses marknadsnoterade om de är upptagna till handel på reglerad marknad, föremål för handel på en handelsplattform eller på motsvarande marknadsplatser utanför EES. Andra delägar- och fordringsrätter än aktier anses marknadsnoterade även om de inte är upptagna till handel på en reglerad marknad, föremål för handel på en handelsplattform eller på motsvarande marknader och handelsplatser utanför EES, om de är föremål för kontinuerlig handel på en organiserad marknadsplats. En förutsättning är att marknadsplatsen drivs enligt principer som motsvarar kraven i VpML, dvs. tillämpar fritt tillträde till handeln och kontinuerligt offentliggör information före och efter handel. Det krävs också att handeln står under betryggande tillsyn.

Förslaget innebär vidare att det uttryckligen anges att vissa interimistiska delägar rätter, såsom t.ex. teckningsrätter, inlösenrätter och säljrätter, anses marknadsnoterade om ursprungsaktien anses marknadsnoterad.

Andelar i investeringsfonder, dvs. kollektiva investeringar, regleras särskilt. Andelar i värdepappersfonder som uppfyller kraven i LIF anses

marknadsnoterade. Även andelar i specialfond och fondföretag, som i fråga om öppenhet för investeringar och inlösen, tillsyn samt övrig reglering om riskspridning och konsumentskydd motsvarar kraven för specialfonder, anses marknadsnoterade om fondandelsvärdet beräknas och offentliggörs månadsvis.

Förslaget innebär också att det i skattelagstiftningen endast används två olika begrepp – ”marknadsnoterad” och ”inte marknadsnoterad” – och att begreppet ”onoterad” ändras till ”inte marknadsnoterad”.

Förslaget om ett tydligare begrepp i kombination med förslaget att det även för aktier m.m. ska anges på kontrolluppgift om de är marknadsnoterade kommer sammantaget att innebära en väsentlig förenkling för allmänheten. Det gäller för alla de olika slag av värdepapper och investeringar som förekommer. Förslagen innebär därmed också att reglerna får större förutsebarhet. Det kommer också att bli tydligare att likartade investeringar behandlas på ett skattemässigt neutralt sätt. Förslagen kommer dock i många avseenden inte förändra den nuvarande klassificeringen i de fall där den nuvarande regleringen är otydlig eller omodern.

Majoriteten av de aktier som idag anses marknadsnoterade kommer att vara det även enligt de föreslagna reglerna. Eventuellt kommer vissa aktier på handelsplatserna First North respektive Aktietorget som inte anses marknadsnoterade i dag bli det genom förslaget. På övriga listor, t.ex. Göteborgslistan respektive beQuoted-listan, torde inte någon aktie anses marknadsnoterad enligt nuvarande regler. De föreslagna reglerna innebär inte någon förändring.

Förslagen innebär också förenklingar för Skatteverket i tillämpnings- och kontrollhänseende.

4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 2 kap. 1 § samt 48 kap. 1 och 5 §§ ska ha följande lydelse, dels att rubriken närmast före 42 kap. 15 a § ska lyda ”Utdelning och kapitalvinst på andelar i företag som inte är marknadsnoterade”, dels att det i lagen ska införas tre nya bestämmelser, 48 kap. 2 a, 5 a och 5 b §§ samt närmast före 48 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

I detta kapitel finns definitioner av vissa begrepp samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i denna lag. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används finns i nedan angivna paragrafer:

aktiebolag i 4 §			
aktiebaserad delägarrätt i 25 a kap. 4 §		aktiebaserad delägarrätt i 25 a kap. 4 §	
		<i>andel i en investeringsfond i 48 kap. 2 a §</i>	
andelsbyte i 48 a kap. 2 §		andelsbyte i 48 a kap. 2 §	
-----		-----	

48 kap.

1 §

I detta kapitel finns särskilda bestämmelser om kapitalvinst vid avyttring av delägarrätter och fordringsrätter. Vidare finns bestämmelser om förpliktelser vars underliggande tillgångar består av delägarrätter eller fordringsrätter. De grundläggande bestämmelserna finns i 44 kap.

I 42 kap. 15 a § finns bestämmelser om att kapitalvinster på andelar i *onoterade* företag i vissa fall ska tas upp till fem sjättedelar. I 42 kap. 15 a § finns bestämmelser om att kapitalvinster på andelar i företag *som inte är marknadsnoterade* i vissa fall ska tas upp till fem sjättedelar.

I 47 kap. 11 a § finns bestämmelser om beskattning av återfört uppskovsbelopp som ska tas upp enligt detta kapitel.

Andelar i investeringsfonder

2 a §

Med andel i en investeringsfond avses i denna lag

1. andel i sådan investeringsfond

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

som avses i 1 kap. 1 § 15 lagen (2004:46) om investeringsfonder, eller

2. andel i sådant fondföretag som uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 7 eller 9 § samma lag.

5 §

En delägarrätt eller fordringsrätt anses marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, utan att vara upptagen till handel på en sådan marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning.

En delägarrätt eller fordringsrätt anses marknadsnoterad om den

1. är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

2. är föremål för handel på en handelsplattform eller på en motsvarande marknadsplats utanför EES.

Även om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda anses en delägarrätt, utom i fråga om andel i svenskt aktiebolag eller utländsk juridisk person, eller fordringsrätt marknadsnoterad om den är föremål för kontinuerlig handel på en marknadsplats.

Första och andra styckena gäller endast under förutsättning att marknadsplatsen

- tillämpar sådana principer om fritt tillträde som avses i 11 kap. 1 § 1 och 13 kap. 1 § 1 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

- offentliggör information före och efter handeln på sätt som motsvarar bestämmelserna i 11 kap. 9 – 11 §§ och 13 kap. 9 – 11 §§ samma lag, och

- står under betryggande tillsyn av en behörig myndighet.

5 a §

En andel i en investeringsfond anses marknadsnoterad även om förutsättningarna i 5 § inte är uppfyllda om investeringsfondens fondandelsvärde fortlöpande och minst en gång i månaden beräknas och offentliggörs.

5 b §

Rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt och fondaktierätt, samt inlösenrätt och säljrätt som avses i 2 §, anses alltid marknadsnoterad om den grundar sig på aktie som anses marknadsnoterad.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 och tillämpas första gången vid 2011 års taxering.
 2. Tidigare bestämmelser ska tillämpas i fråga om förhållanden som inträffat före ikraftträdandet.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 9 § och 15 kap. 2 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

9 §²

I kontrolluppgiften *skall* följande uppgifter lämnas:

1. vid avyttringen av delägarrätterna eller fordringsrätterna, slutförandet av options- eller terminsaffären eller utfärdandet av en option, den ersättning som har överenskommit efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter,

2. antalet delägarrätter eller fordringsrätter,

3. deras slag och sort, *samt*

4. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Om ett terminsavtal slutförs genom att den ena parten säljer en tillgång samtidigt som samma part förvärvar en mindre tillgång av samma slag, får uppgift lämnas om bruttoersättningen vid försäljningen.

I kontrolluppgiften *ska* följande uppgifter lämnas:

1. vid avyttringen av delägarrätterna eller fordringsrätterna, slutförandet av options- eller terminsaffären eller utfärdandet av en option, den ersättning som har överenskommit efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter,

2. antalet delägarrätter eller fordringsrätter,

3. deras slag och sort,

4. om de är marknadsnoterade, *samt*

5. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229).

15 kap.

2 §³

Onoterade företag som omfattas av 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) *samt* fåmanshandelsbolag *skall* till företagsledare och delägare samt närstående till dem lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget eller handelsbolaget.

Bestämmelserna i första stycket skall på motsvarande sätt gälla för europeiska ekonomiska intressegrupperingar.

Företag som omfattas av 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) *och inte är marknadsnoterade* *samt* fåmanshandelsbolag *ska* till företagsledare och delägare samt närstående till dem lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget eller handelsbolaget.

Bestämmelserna i första stycket skall på motsvarande sätt gälla för europeiska ekonomiska intressegrupperingar.

² Senaste lydelse 2005:344.

³ Senaste lydelse 2005:1135.

6 Bakgrund

I 48 kap. 5 § IL definieras begreppet marknadsnoterad som förekommer i ett stort antal bestämmelser i IL. Begreppet marknadsnoterad har visat sig vara otydligt och svårtillämpat och behöver därför förtydligas och förenklas.

Frågan om en reformering av begreppet har aktualiserats vid flertal tillfällen. Skattelagskommittén tillsattes 2 maj 1991 för att göra en teknisk översyn av inkomstskattelagstiftningen och utforma ett skattesystem som är överskådligt och språkligt moderniserat. I samband med att huvudbetänkandet Inkomstskattelag (SOU 1997:2) remissbehandlades ansåg Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen det vara lämpligt att, i motsats till utredningen, ha kvar kravet på att noteringen ska vara allmänt tillgänglig. Vidare ville organisationerna att det skulle klargöras att ett värdepapper som är inregistrerat vid en börs ska anses som marknadsnoterat oavsett hur ofta det sker en omsättning. Kravet på allmän tillgänglighet av en notering behölls som ett uttryckligt krav i lagtexten. Regeringen fann dock inte skäl att göra någon ändring med anledning av föreningarnas förslag om inregistrerade värdepapper utan uttalade att aktier som är inregistrerade vid en svensk börs regelmässigt faller in under definitionen av marknadsnoterade delägar rättigheter medan andra inregistrerade instrument kan falla utanför (1999/2000:2, del 2 s. 575, och RÅ 1994 ref. 26).

Fondbolagens förening, Svenska Fondhandlarföreningen och Svenska Bankföreningen tillsammans med Fondbolagens förening har därefter lämnat förslag om förtydliganden av begreppet marknadsnoterad. Fondbolagens förening föreslog att värdepappersfonder som kurssetts minst var fjortonde dag ska anses uppfylla kraven för att anses marknadsnoterad (2002-05-07, dnr Fi2002/1960). Föreningarna har därefter gemensamt föreslagit att en delägar rätt eller fordringsrätt ska anses marknadsnoterad om den är inregistrerad eller noterad vid svensk eller utländsk börs eller, om inregistrering inte är för handen, den är föremål för kontinuerlig och offentliggjord notering. Notering som normalt sker minst var fjortonde dag ska anses kontinuerlig. Föreningarna har vidare föreslagit att andel i värdepappersfond alltid ska anses marknadsnoterad (2002-12-18, dnr Fi2002/1960).

I samband med de ändringar som genomfördes i samband med att VpML infördes uttalade regeringen att begreppen noterad på svensk eller utländsk börs ersätts av begreppen upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES utan att det innebär någon ändring i sak (prop. 2006/07:115, s. 663 f). Uttrycket föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning förändrades inte. En delägar rätt eller fordringsrätt som är föremål för handel på en handelsplattform borde därmed kunna betraktas som marknadsnoterad (prop. 2006/07:115, a. st.). Regeringens tidigare uttalande att det förekommer att värdepapper, som enligt gällande regler är inregistrerade vid börs, inte anses vara marknadsnoterade (se RÅ 1994 ref. 26 och prop. 1999/2000:2, del 2 s. 575) kommenterades i detta sammanhang med att det även i fortsättningen bör ställas krav att värdepapperet är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning.

7 Gällande rätt

7.1 Begreppet marknadsnoterad

I 48 kap. 5 § IL finns en definition av begreppet marknadsnoterad som förekommer i ett stort antal bestämmelser i lagen. Begreppet används för delägarrätter och fordringsrätter. Med delägarrätter och fordringsrätter avses bl.a. aktie, rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt, andel i en investeringsfond och fordran (48 kap. 2 – 4 §§ IL). Bestämmelserna om delägarrätter och fordringsrätter ska tillämpas också på inlösenrätt och säljrätt som avser aktier, termin och option vars underliggande tillgångar består av aktier, aktieindex, fordran eller ränteindex.

En delägarrätt eller fordringsrätt anses marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES. En delägarrätt eller fordringsrätt ska vidare betraktas som marknadsnoterad om vissa förutsättningar är uppfyllda. Som marknadsnoterad anses också en delägarrätt eller fordringsrätt som, utan att vara upptagen till handel på reglerad marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering av marknadsmässig omsättning. Detta innebär att en aktie som är noterad hos ett värdepappersinstitut inbegrips om noteringen hålls allmänt tillgänglig. Med allmänt tillgänglig menas enligt prop. 1989/90:110 s. 723 att såväl skattskyldiga som Skatteverket kan få del av noteringen. Regeringen har uttalat bl.a. att i fråga om uttrycket "annan kontinuerlig notering" är det av betydelse i vilken omfattning en inofficiell lista uppdateras och i vilken utsträckning en notering är tillgänglig för allmänheten. Uttrycket "kontinuerlig notering" innebär inte ett krav på daglig notering men däremot krävs en viss regelbundenhet i uppdateringen av noteringarna. Även marknadsnoteringar räknas som allmänt tillgängliga uppgifter om köp- och säljpriser från s.k. market makers finns (prop. 1989/90:110, s. 429 f). Aktier som noteras på listor som dagligen publiceras i media får anses uppfylla noteringskravet (prop 1996/97:45, s. 32). Skatteverket har i en skrivelse den 18 november 1998 (RSV Dnr. 10145-98/900) uttalat att ett värdepapper är marknadsnoterat om avsikten är att det ska vara varaktigt noterat, noteringarna avser omsättning som normalt förekommer minst en gång var tionde dag samt noteringarna hålls tillgängliga av bank, fondkommissionär, s.k. market maker eller annan och bevaras intill sjätte året efter noteringsåret.

Bestämmelsen har anpassats till terminologin i VpML. Begreppen upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES har införts. I sak innebär detta inte någon ändring i förhållande till gällande rätt (prop. 2006/07:115, s. 575). Uttrycket föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning lämnades oförändrat. En aktie som är föremål för handel på en handelsplattform anses marknadsnoterad (prop. 2006/07:115, s. 663 f). Bestämmelsen är därmed tillämplig på en delägarrätt eller fordringsrätt som är föremål för handel på en handelsplattform, om förutsättningarna för kontinuerliga allmänt tillgängliga noteringar är uppfyllda.

Regeringsrätten ansåg i RÅ 1994 ref. 26 att en ren inregistrering, utan noteringar om avslut, inte var att anse som en marknadsnotering. Värdepapper, som är inregistrerade vid börs men inte är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning, anses därmed inte marknadsnoterade. Regeringen har uttalat att aktier som är inregistrerade

vid en svensk börs regelmässigt faller in under definitionen av marknadsnoterade delägarätter, medan det kan finnas andra inregistrerade instrument som faller utanför definitionen av marknadsnotering (prop. 1999/2000:2, del 2 s. 575 och 2006/07:115, s. 663 f). Det bör i sådana fall krävas att värdepapperet är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässiga omsättningar (se även Skatteverkets skrivelse 2005-02-21, dnr 130 90533 05/111).

Begreppet marknadsnoterad ska således tillämpas på såväl aktier som på t.ex. optioner, terminer och warranter. Ett flertal aktieindexobligationer torde numera anses vara marknadsnoterade delägarätter (RÅ 1994 ref. 26 och RÅ 2003 ref. 48). CMC Markets CFD-kontrakt (Contracts for Difference eller marginalkontrakt) utgör enligt Skatteverkets uppfattning terminsliknande instrument och sådana kontrakt för aktier eller aktieindex torde utgöra marknadsnoterade delägarätter.

7.2 Begreppet marknadsnoterad inom kapitalbeskattningen m.m.

Begreppet marknadsnoterad har för delägarätter betydelse för kapitalbeskattningen. Inom kapitalbeskattningen har begreppet betydelse för när full avdragsrätt för kapitalförluster mot kapitalvinster föreligger. Det har också betydelse för när anskaffningsutgiften får beräknas med en schablonmetod för sådana delägarätter som inte är terminer, optioner, teckningsrätter och fondaktierätter samt inlösenrätter och säljrätter som avser aktier. Begreppet har även betydelse för när utdelningar och kapitalvinster beskattas med en lägre kapitalskattesats. Därutöver har begreppet betydelse vid framskjuten beskattning vid andelsbyten.

Schablonmetoden

Vid försäljning av en del av ett innehav av samma slag och sort, t.ex. aktier i ett företag, ska genomsnittsmetoden användas för beräkning av anskaffningsutgiften (48 kap. 7 § IL). Genomsnittsmetoden innebär att omkostnadsbeloppet för samtliga aktier av samma slag och sort ska beräknas gemensamt på grundval av faktiska anskaffningsutgifter och med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet. Vissa undantag finns beträffande näringsbetingade andelar, partiella fissioner, andelsbyten med framskjuten beskattning och uppskovsgrundande andelsbyten.

För marknadsnoterade delägarätter får 20 procent av försäljningspriset användas som alternativt omkostnadsbelopp (schablonmetoden), 48 kap. 15 § IL. Regeln infördes som en hjälpregel för att förenkla beträffande värdepapper som är föremål för allmän handel, emissioner m.m. som kan göra det svårt att utreda anskaffningsvärdet (prop. 1975/76:180, s. 157 och prop. 1989/90:110, s. 456). Schablonmetoden gäller t.ex. för aktier och aktieindexobligationer men inte för optioner, terminer och inte heller för teckningsrätter, fondaktierätter, inlösenrätter och säljrätter som erhållits på grund av aktieinnehav, dvs. s.k. aktiebaserade delägarätter. Dessa sistnämnda anses förvärvade utan kostnad (48 kap. 13 och 15 §§ IL). Schablonmetoden får däremot tillämpas på teckningsrätter, fondaktierätter, inlösenrätter och säljrätter som köpts på marknaden. Schablonmetoden får även användas vid avyttring av andelar som varit marknadsnoterade, men som är föremål för

avnotering i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Kapitalförluster

Kapitalförluster är som huvudregel avdragsgilla till 70 procent (48 kap. 24 § IL). För marknadsnoterade delägarätter får dock kapitalförluster kvittas fullt ut mot kapitalvinster på marknadsnoterade delägarätter, såsom marknadsnoterade aktieoptioner, aktiefonder, blandfonder, konvertibler i svenska kronor, aktieindexobligationer och liknande som görs under samma år. Kapitalförluster vid försäljning av en marknadsnoterad aktiepost får också kvittas fullt ut mot vinst vid försäljning av en ej marknadsnoterad aktiepost (48 kap. 20 § IL, prop. 1999/2000:100, s. 218 ff). Om inte avdragsrätt föreligger fullt ut ska 70 procent dras av (48 kap. 20 a §). Detta gäller t.ex. kapitalförluster på marknadsnoterade aktier mot skattepliktiga kapitalvinster på andra ej marknadsnoterade tillgångar än aktier (prop. 2005/06:125, s. 61 f). Om inte hela kapitalförlusten ska dras av enligt bestämmelsen i 48 kap. 20 eller 20 a §§ IL så ska 70 procent av resterande del av förlusten dras av, 48 kap. 24 § IL.

En begränsad avdragsrätt till 70 procent för kapitalförluster motverkar effekten av skattekrediter och skatteplanering som uppkommer om förluster tidigareläggs medan vinster skjuts upp (prop. 1989/90, s. 428 och 459 samt 1999/2000:100, s. 218). Full avdragsrätt medges dock i vissa fall.

Bakgrunden till att marknadsnoterade värdepapper ges en särställning i skattelagstiftningen är att det beträffande dessa går att kontrollera om sådan egendom köpts och sålts samt till vilket pris (prop. 1989/90:110, s. 428 f). En generell avdragsbegränsning skulle också innebära en omotiverad hård behandling av aktieförsäljningar och det risktagande som aktieinnehav innebär. Detta gäller särskilt för egendom som omsätts ofta och med kursfluktuationer, vilket medför inlåsnings effekter. För att förbättra villkoren för extern kapitaltillförsel till ej marknadsnoterade företag utvidgades rätten till kvittning på kapitalförluster (prop. 1996/97:45, prop. 1997/98:150 och prop. 1999/2000:100 s. 218 ff). Detta mot bakgrund av att den skattemässiga behandlingen av kapitalförluster ansågs vara av stor betydelse för risktagande i näringsliv och villighet till nysatsningar. Vidare ansågs att olika investeringsalternativ skulle vara neutrala i förhållande till varandra.

Sänkt kapitalskattesats

För utdelning och kapitalvinst i ej marknadsnoterade företag som inte är kvalificerade är skattesatsen 25 procent (42 kap. 15 a § IL). Detta uppnås tekniskt genom att fem sjättedelar av utdelning och kapitalvinst beskattas med 30 procent. Kapitalförlust på ej marknadsnoterade andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer är avdragsgill till fem sjättedelar. Efter kvoteringen får kvittning ske mot vinst på sådana tillgångar samt andra marknadsnoterade delägarätter (48 kap. 20 § IL). Till den del en kapitalförlust på ej marknadsnoterade andelar inte kan kvittas ska fem sjättedelar av 70 procent dras av (48 kap. 20 a § IL).

Reglerna tillkom för att kompensera ägare av ej marknadsnoterade företag för den skatteskärpning som borttagandet av tidigare lättnadsregler innebar (prop. 2005/06:40, s. 67). Kompensationen lades på ägarnivå. När tidigare

gällande lätttnadsregler infördes motiverades detta med att det fanns vissa skäl att underlätta små och medelstoras företags försörjning med externt riskkapital. Den bättre tillgången till kapitalmarknaden som följer av notering vid börs var avgörande för gränsdragningen och därmed för vilka företag som skulle omfattas av en lätttnad. Detta gällde särskilt för de företag vars andelar inte var noterade på någon börs. Av konkurrensskäl jämfördes företag vars andelar var noterade på någon börs med företag på inofficiella listor som utgjorde jämförbara alternativ till dåvarande börsens OTC och O-listor (1996/97:45). Det ansågs dock inte önskvärt att olika slag av aktiebolag, oberoende av om andelarna i bolagen är noterade på börs eller inte, möter olika skattemässiga villkor. De associationsrättsliga reglerna är visserligen inte identiska för noterade och onoterade företag. Bland annat gäller vissa begränsningar i rätten att genom annonsering sprida aktier och teckningsrätter i s.k. privata bolag. Det innebär att det för onoterade företag kan vara svårare att attrahera riskkapital från potentiella externa ägare eftersom informationen om dessa företag och deras lönsamhets- och produktionsförutsättningar i allmänhet är sämre än för de företag som är marknadsnoterade. Det ansågs dock inte skattesystemets uppgift att kompensera för detta slag av skillnader i information (prop. 2005/06:40, s. 65). Lätttnadsreglerna ansågs också bl.a. innebära en ineffektiv fördelning av riskkapital och avskaffades.

Framskjuten beskattning vid andelsbyte

Vid framskjuten beskattning vid andelsbyten gäller att om mottagna andelar inte är marknadsnoterade ska de vid tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § IL inte anses vara av samma slag och sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren (48 a kap. 16 § IL).

Kapitalförluster på fordringsrätter

Även kapitalförluster på fordringsrätter är som huvudregel avdragsgilla till 70 procent. För andra marknadsnoterade skuldebrev än premieobligationer är kapitalförlust avdragsgill fullt ut utan kvotering till 70 procent (48 kap. 23 § IL). Värdeförändringarna på dessa skuldebrev är i allmänhet små och det finns stora möjligheter att kontrollera innehavet hos enskilda skattskyldiga. Det finns därför inte lika stora skäl att låta avdragsbegränsningen gälla dem (prop. 1989/90:110, s. 460). För premieobligationer och icke marknadsnoterade skuldebrev är kapitalförlust avdragsgill till 70 procent (48 kap. 24 § IL).

7.3 Begreppet marknadsnoterad i inkomstslaget näringsverksamhet

Inom företagsbeskattningen har begreppet betydelse för när andelar utgör näringsbetingade andelar, för avskattning vid försäljning av bostäder i fåmansföretag, vid underprisöverlåtelser, vid uppskov med beskattningen vid koncerninterna andelsavyttringar. Vidare har begreppet betydelse för när skattefri s.k. lex Asea-utdelning får ske och vid partiella fissioner samt när skalbolagsbeskattning ska ske.

Näringsbetingade andelar

Huvudregeln för hur utdelning på näringsbetingade andelar ska behandlas finns i 24 kap. 17 § IL. Av denna framgår att utdelning på en näringsbetingad andel inte ska tas upp till beskattning. Också kapitalvinst vid avyttring av en näringsbetingad andel är som huvudregel skattefri. Det följer av bestämmelserna i 25 a kap. 3 och 5 §§ IL. En ej marknadsnoterad andel anses alltid som näringsbetingad (24 kap. 14 § IL). En marknadsnoterad andel är näringsbetingad om den juridiska person som äger andelen innehar andelar med minst tio procent av rösterna i det ägda företaget, eller om innehavet av andelen betingas av rörelse som bedrivs av den juridiska personen som äger andelen eller av ett denne närstående företag (24 kap. 14 § IL). I dessa fall ska dock även ett innehavstidsvillkor uppfyllas (24 kap. 20 §, 25 a kap. 5 och 6 §§ IL).

En kapitalförlust på en näringsbetingad andel får bara dras av om en motsvarande kapitalvinst skulle ha varit skattepliktig (25 kap. 8 § och 25 a kap. 5 § IL). Om en avyttring har skett med förlust måste alltså en prövning göras om förutsättningarna för skattefrihet hade varit uppfyllda om avyttringen i stället hade medfört en kapitalvinst. Kapitalförluster på näringsbetingade andelar kan bara vara avdragsgilla om det är fråga om marknadsnoterade andelar där innehavstidsvillkoret inte är uppfyllt (25 a kap. 5 och 6 §§). En sådan förlust får dock inte dras av som en kostnad i näringsverksamheten utan ska dras av i den s.k. aktiefällan på samma sätt som sker för kapitalplaceringsandelar (48 kap. 26 § IL).

Marknadsnotering har även betydelse för beräkningen av anskaffningsvärde när en delägar rätt upphör att vara näringsbetingad (25 kap. 6 § IL).

Marknadsnoterade andelar avnoteras som regel i samband med ett tvångsförfarande efter ett offentligt erbjudande om uppköp, när det uppköpande företaget uppnått ett innehav med mer än 90 procent av kapitalet och rösterna i det företag som köps upp, se 14 kap. 31–35 §§ ABL. Det har inte ansetts motiverat att kapitalplaceringsandelar på grund av en sådan avnotering ska kunna säljas eller lösas in utan beskattning av en kapitalvinst. Motsvarande gäller för det fall att avnotering sker i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen i andra fall, likvidation, konkurs eller fusion. I sådana fall ska kapitalplaceringsandelar anses vara marknadsnoterade även om noteringen har upphört, 24 kap. 14 § IL.

Begreppet marknadsnotering används för att avgränsa graden av ägarengagemang och risktagande (prop. 2002/03:96, s. 76). Ej marknadsnoterade andelar anses normalt inte lämpa sig som objekt för kapitalplaceringar. Sådana andelar är inte heller likvida på samma sätt som noterade andelar och dessa företag är många gånger beroende av en eller ett fåtal produkter eller tjänster. Dessa omständigheter medför typiskt sett en högre risk och motiverar att ej marknadsnoterade andelar alltid ska räknas som näringsbetingade andelar oberoende av röstandel i det ägda företaget.

Eftersom marknadsnoterade andelar är likvida i och med att de är föremål för omsättning har det ansetts nödvändigt att uppställa villkor om en minsta innehavstid för att motverka kringgåenden av regelverket och tröskeleffekter (prop. 2002/03:96, s. 79). För marknadsnoterade andelar gäller därför ett innehavstidsvillkor. Innehavstidsvillkoret gäller också aktiebaserade delägar rätter (25 a kap. 7 § IL).

Försäljning av bostad i fåmansföretag

Om ett avyttrat företag – direkt eller indirekt genom ett dotterföretag – innehar en fastighet som till huvudsaklig del har använts som bostad under de tre år som föregått avyttringen av en delägare i det avyttrande företaget eller i moderföretaget eller för närstående till en delägare någon gång, ska andelsöverlåtelsen medföra att fastigheten skattas av hos det företag som innehar fastigheten (25 a kap. 25 §). Detsamma gäller för andel i privatbostadsföretag. Denna särskilda fåmansföretagsregel har införts för att motverka omotiverade skatteförmåner vid förpackning av en fastighet som till huvudsaklig del använts som bostad av delägaren eller närstående till denna. Bestämmelsen om avskattning ska emellertid inte tillämpas t.ex. om den avyttrade andelen är marknadsnoterad.

Underprisöverlåtelser

Uttagsbeskattning kan underlåtas när tillgångar överlåts till pris understigande marknadsvärdet. Bestämmelserna om underprisöverlåtelser och de krav som uppställts finns intagna i 23 kap. IL. Med underprisöverlåtelse avses överlåtelse av en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger marknadsvärdet utan att detta är affärsmässigt motiverat. Det finns dock hinder mot att värden genom underprisöverlåtelser överförs utan uttagsbeskattning i vissa fall. En situation är när värden överförs från företag med särskilt kvalificerade inte marknadsnoterade andelar till företag utan kvalificerade andelar. Om någon andel i det överlåtande företaget är kvalificerad, krävs för att ett svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening eller utländskt bolag ska kunna vara förvärvare, att andelarna i det förvärvande bolaget ska vara kvalificerade med minst samma andel av samtliga andelar som i det överlåtande företaget (23 kap. 19 § IL).

Villkoren för att underlåta uttagsbeskattning har således utformats så att det inte ska vara möjligt att kringgå reglerna om beskattning av utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag i 57 kap. IL. Det är exempelvis inte möjligt att utan uttagsbeskattning överföra tillgångar till underpris från ett fåmansföretag till ett företag vars aktier inte omfattas av reglerna i 57 kap. IL.

Emellertid kan det förekomma underprisöverlåtelser från ett större företag där en liten del av andelarna är särskilt kvalificerade till företag utan kvalificerade andelar. Eftersom möjligheterna för enskilda ägare att påverka sådana underprisöverlåtelser i marknadsnoterade företag torde vara små kan sådana underprisöverlåtelser göras utan uttagsbeskattning. Särskilt kvalificerade andelar enligt 57 kap. 7 – 7 b § IL i marknadsnoterade företag betraktas därför inte som kvalificerade vid tillämpning av 23 kap. 19 § andra stycket IL (prop. 2006/07:2, s. 86 ff).

Uppskov vid andelsbyte

Uppskovsregler vid andelsbyten, dvs. när ett företag köper aktierna i ett annat företag och detta sker mot ersättning i form av aktier i det köpande företaget, innebär att beskattningen av kapitalvinst kan få skjutas upp till dess att de mottagna aktierna avyttras (49 kap. 19 § 1 st. IL). Uppskovsbeloppet tas, med vissa undantag, upp till beskattning senast det beskattningsår då äganderätten

till en mottagen andel övergår till annan. Även då en mottagen andel upphör att existera ska uppskovsbeloppet tas upp till beskattning.

Uppskovsbeloppet vid avyttring av en mottagen andel som är näringsbetingad ska inte tas upp. Om andelen är marknadsnoterad ska dock uppskovsbeloppet tas upp om inte innehavstidsvillkoret är uppfyllt (49 kap. 19 a § IL). Detta för att motverka kringgåenden av regelverket och tröskeleffekter till följd av att marknadsnoterade andelar är likvida i och med att de är föremål för omsättning (prop. 2002/03:96, s. 79).

Andelar som tagits emot vid ett andelsbyte och som är belastade med ett uppskovsbelopp ska inte anses vara av samma slag och sort som andra andelar i det köpande företaget som innehas av säljaren. De ska således, vid genomsnittsberäkning, inte läggas samman med andra andelar i det köpande företaget (49 kap. 29 § IL). Detta gäller dock bara om andelarna inte är marknadsnoterade. Om andelarna är marknadsnoterade ska de genomsnittsberäknas med andra marknadsnoterade andelar av samma slag och sort oavsett om vissa av dem belöper med uppskov medan andra inte gör det.

Lex Asea-utdelning

Om ett svenskt moderbolag till sina aktieägare delar ut samtliga aktier i ett helägt dotterbolag, kan denna utdelning i vissa fall bli skattefri (42 kap. 16 och 16 a §§ IL). Detta ger en möjlighet för ett bolag att dela upp sin verksamhet på två olika bolag utan skattekonsekvenser för aktieägarna. Bestämmelserna tillämpas även då moderbolaget inte är svenskt men hör hemma i ett EES-land eller annan stat med vilken Sverige har ett avtal om informationsutbyte. Utdelningen av andelar i ett dotterföretag ska inte tas upp till beskattning om vissa uppställda villkor är uppfyllda. Ett av villkoren är att aktier i moderbolaget ska vara marknadsnoterade enligt 48 kap. 5 § IL (prop. 1998/99:15, s. 244).

Partiella fissioner

Innebörden av reglerna om partiell fission är att det överlåtande företaget inte ska ta upp någon intäkt och att det övertagande företaget ska överta de skattemässiga värdena från det överlåtande företaget (kontinuitet, 38 a kap. 10–20 §§ IL). Ersättning som delägare i det överlåtande företaget erhåller ses som utdelning från det överlåtande företaget (24 kap. 3 a § och 42 kap. 16 b § IL). Ersättning i form av andelar i det överlåtande företaget ska om de utgör kapitaltillgångar, i likhet med vad som gäller vid utdelning enligt lex Asea-reglerna, inte tas upp. Till skillnad mot lex Asea-utdelning kan andelarna i det överlåtande företaget utgöra ej marknadsnoterade andelar. Ersättning i pengar ska däremot tas upp och behandlas som vanlig utdelning från det överlåtande företaget. Om andelarna i det överlåtande företaget är lagertillgångar hos andelsägaren ska utdelningen i form av andelar inte tas upp till högre belopp än vad utdelningen medför i nedskrivning av andelsägarens andelar i det överlåtande företaget.

På samma sätt som gäller vid framskjuten beskattning gäller att det finns turordningsregler för andelar i det övertagande företaget (48 a kap. 18 a § IL) och att andelarna vid beräkning enligt genomsnittsmetoden (48 kap. 18 c § IL) inte anses vara av samma slag och sort om de inte är marknadsnoterade eller kvalificerade enligt 57 kap. 7–7 b §§ IL.

Skalbolagsbeskattning

När fysisk person är säljare finns i 49 a kap. IL samt i 11 kap. 11 a och 11 b §§ SBL regler om att bestämmelserna om skalbolag inte ska tillämpas om någon andel i det företag som den avyttrade andelen hänför sig till är marknadsnoterad. Bestämmelser om skalbolag när juridisk person är säljare finns i 25 a kap. IL. Det finns olika situationer där skalbolags- och återköpsreglerna inte ska tillämpas. Om någon andel eller aktiebaserad delägar rätt i det avyttrade företaget är marknadsnoterad ska skalbolagsreglerna inte tillämpas. Detta motiveras med att det även utan de föreslagna skalbolagsreglerna inte torde vara möjligt för ett avyttrande företag att uppnå omotiverade skatteförmåner.

7.4 Vissa interimistiska delägar rätter m.m.

Vissa delägar rätter m.m. är särskilt reglerade inom kapitalbeskattningen. Teckningsrätt, fondaktierätt m.fl. som utnyttjas för att förvärva aktier anses inte som avyttring av det utnyttjade värdepapperet och utlöser därmed ingen beskattning (44 kap. 10 § IL). Om rätterna i stället säljs är för teckningsrätter och fondaktierätter som grundas på aktieinnehav i bolaget, men också för sådana inlösenrätter och säljrätter, anskaffningsutgiften noll (48 kap. 13 § IL). Därmed får inte schablonmetoden användas vid beräkning av anskaffningsutgift (48 kap. 15 § IL). Särregleringen är motiverad av förenklings- och kostnadsskäl (prop. 1989/90:110, s. 434 ff, och 2005/06:39, s. 41 ff). Särregler finns också inom näringsbeskattningen. Det gäller rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätter och fondaktierätter, dvs. sådana delägar rätter som inte utgör andelar men som ändå utgör ett utflöde av den rätt i ett företag som andelen grundar. Regleringen gäller således vid företrädesrätt vid nyemission, för interimisaktie m.m., dvs. tillgångarna som är endast ett av tekniska skäl betingat led mellan ursprungsaktierna och de nya aktier (aktiebaserade delägar rätter (25 a kap. 4 § IL), prop. 2002/03:96, s. 106 ff). Även sälj- och inlösenrätter anses som aktiebaserade delägar rätter, men endast i sådana fall då de har förvärvats på grund av ett redan existerande innehav av aktier. Rättens omedelbara koppling till en bakomliggande aktie (ursprungsaktien) för med sig att den bör få samma skattemässiga behandling som ursprungsaktien.

Om rätterna däremot har köpts behandlas de i fråga om schablonavdrag och beskattning av kapitalvinst respektive avdrag för kapitalförlust som övriga delägar rätter. Bedömning av om rätten är marknadsnoterad eller inte får göras enligt samma bedömning som för övriga delägar rätter.

Skatteverket har i en skrivelse den 18 november 1998 (RSV Dnr. 10145 98/900) gjort uttalanden om när ett värdepapper är marknadsnoterat. I skrivelsen anges att teckningsrätt, interimisaktie o dyl anses varaktigt noterad om moderaktien är marknadsnoterad.

7.5 Andel i investeringsfond

Med investeringsfond menas en fond bestående av överlåtbara värdepapper. Fonden ska ha uppkommit genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som tillskjutit kapitalet, dvs. andelsägarna. Fonden som sparform är förbehållen kollektiva investeringar och måste därför vara spridd till en större krets sparare. Delägarna bestämmer inte över fondens förvaltning, utan denna

sköts av t.ex. ett fondbolag eller värdepappersbolag. Vidare är delägarna inte ansvariga för fondens förpliktelser. I LIF används begreppet investeringsfonder som ett samlingsnamn för värdepappersfonder och specialfonder, dvs. fonder som är öppna, omfattas av regler om riskspridning och kontroll och vars andelar på begäran återköps eller inlöses med medel ur fonden.

Den svenska fondlagstiftningen baseras i stora delar på det s.k. UCITS-direktivet. Fondverksamhet, inbegripet förvaltning av investeringsfond och försäljning och inlösen av andelar i fonden regleras i LIF (se t.ex. 1 kap. 1 § 7 och 10). Enligt bestämmelserna om tillståndsplikt får fondverksamhet bara drivas med stöd av LIF och för detta krävs Finansinspektionens tillstånd (1 kap. 3 och 4 §§ LIF).

I många avseenden är regleringen densamma för värdepappersfonder och specialfonder. Förvaltningen av en investeringsfond innebär att fondbolaget företräder andelsägarna i alla frågor som rör en investeringsfond (4 kap. 2 § LIF). Vid förvaltningen av en investeringsfond ska fondbolaget handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse. Andelarna i en investeringsfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden (4 kap. 10 § samma lag). Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som får ingå i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Det finns krav på hur fondbolaget ska vara organiserat och hur medel i en fond får placeras. Reglerna innebär också att tillgångarna i fonden ska hållas åtskilda och förvaras av ett förvaringsinstitut. Vidare ställer gällande lagstiftning krav på information till andelsägarna. Regelverket säkerställer således ett konsumentskydd för fondspararna.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet. (4 kap. 10 § tredje stycket LIF). Noteringen avser inte inlösen utan förmögenhetsvärde. Enligt artikel 14.5 c i UCITS-direktivet ska andelarnas nettovärde fastställas och lämnas till behörig myndighet minst två gånger per vecka och uppgifterna om nettovärde offentliggörs två gånger per månad.

Av 4 kap. 8 § samma lag ska grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna (punkt 5), var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske (punkt 6) och när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras (punkt 11) framgå av fondbestämmelserna. Av fondbestämmelser kan t.ex. framgå att värderingen av fondens innehav och beräkning av andelsvärdet (NAV, d v s Net Asset Value per unit) sker varje börs- och bankdag, att inlösenpriset för fondandel ska vara fondandelsvärdet den dag inlösen sker och att kursinformation publiceras i bl.a. dagstidningar.

Fondbolag står under Finansinspektionens tillsyn (10 kap. 1 §).

Värdepappersfonder

Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller UCITS-direktivets krav och således får marknadsföras och säljas fritt i övriga länder inom EES. I UCITS-direktivet beskrivs fondverksamhet som en verksamhet i vilken det tillhandahålls en finansiell tjänst till ett kollektiv eller, närmare angivet, till allmänheten. Fondbolaget anses därmed ha en generell kontraheringsplikt, en

skyldighet att sälja andelar i de fonder som fondbolaget förvaltar till alla som önskar köpa. Förvaltningen kan därför skiljas från individuell förvaltning. Värdepappersfonder får marknadsföras och säljas fritt i övriga länder inom EES.

Med värdepappersfond menas en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i LIF (1 kap. 1 § 20 LIF).

En av de grundläggande förutsättningarna i en värdepappersfond som vänder sig till allmänheten är att andelsägarna har rätt att löpande få sitt innehav inlöst ur tillgångarna i fonden (4 kap. 13 § LIF). Principen återfinns i UCITS-direktivet.

Även spridning och hantering av risker är särskilt reglerad. Av 5 kap. LIF framgår bl.a. i vilka tillgångar fonden får placera.

Specialfonder

Specialfonder är fonder som på något sätt avviker från reglerna i UCITS-direktivet. Det har ansetts finnas skäl att inte helt binda upp regleringen till den som gäller inom EU. Detta för att säkerställa en dynamisk fondmarknad och även i framtiden kunna ge tillstånd till innovationer som inte omfattas av EG-regleringen. Genom att specialfonderna inte uppfyller de krav som ställs i UCITS-direktivet får de inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige.

Med specialfond menas en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av finansiella tillgångar, om den bildats genom kapitaltillskott från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i LIF (1 kap. 1 § 18 LIF).

För specialfonderna finns en möjlighet att begränsa den krets till vilken en sådan fond riktas. En specialfond kan riktas till en särskilt angiven och avgränsad krets investerare (6 kap. 1 § LIF, prop. 2002/03:150). Denna krets av investerare får emellertid inte vara alltför snäv. Att i fondbestämmelserna ange att fonden är öppen för alla anställda på ett visst medelstort företag, alla medlemmar i en viss förening med ett inte alltför ringa antal medlemmar eller alla i ett visst yrke kan ses som exempel på vad som ligger inom möjlighetens ramar.

Fonder, t.ex. hedgefonder, kan t.ex. på grund av olika placeringsstrategier, placering i finansiella instrument som handlas på illikvida marknader eller i instrument där likviditeten kan vara ett problem redan i dag begränsa uttag och insättningar. Specialfonder får därför under vissa förutsättningar vara delvis slutna. En förutsättning är att fondspararen på förhand vet vid vilka tidsintervall som andelarna i fonden kommer att kunna lösas in och att avståndet mellan dessa inte är alltför stort. Eftersom fondsparandet bör vara ett relativt likvitt sparande med tanke på dess allmänna spridning får inlåningen av kapital inte vara längre än ett år. En specialfond måste därför vara öppen för inlösen av andelar minst en gång per år (6 kap. 1 § LIF). För sådana fonder ska det på förhand anges under vilka tidsperioder andelarna kan lösas in. En förutsättning är att fondspararen i sådana fall på förhand vet vid vilka tidsintervall som andelarna i fonden kommer att kunna lösas in och att avståndet mellan dessa inte är alltför stort.

Även för specialfonder finns regler för förvaltningen och riskspridning (6 kap. LIF).

Utländska fonder

I lagen används också begreppet fondföretag, dvs. utländska företag. I dessa sistnämnda ingår SICAV- och trustkonstruktioner.

Med fondföretag menas ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket eller 6 kap. 2 § andra stycket LIF, med kapital från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare, som tillämpar principen om riskspridning, och vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar (1 kap. 1 § 8 LIF).

Ett fondföretag som inte hör hemma inom EES eller som, om det hör hemma inom EES, inte omfattas av UCITS-direktivet får efter tillstånd av Finansinspektionen driva fondverksamhet i Sverige om företaget i sitt hemland står under betryggande tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ och den myndigheten eller det organet har medgett att företaget etablerar sig i Sverige, (1 kap. 9 § LIF). Ett fondföretag som hör hemma inom EES får marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet utan tillstånd om företaget i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i UCITS-direktivet. Ett företag som vill driva sådan verksamhet ska anmäla detta till Finansinspektionen (1 kap. 7 § LIF). Fondföretag står under Finansinspektionens tillsyn (10 kap. 1 § LIF). Tillsynen omfattar att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Börshandlade fonder

På den europeiska marknaden har börshandlade fonder (även kallade ETF, eller Exchange Traded Fund) funnits sedan år 2000. Marknaden för börshandlade fonder har haft en kraftig tillväxt i världen sedan i början av 1990-talet när den första börshandlade fonden noterades i USA.

Fondbolaget XACT lanserade år 2000 Nordens första börshandlade fond. Idag finns det sju XACT fonder noterade på Stockholmsbörsen, tre på Oslo Börs (XACT OBX) och en på Helsingforsbörsen (XACT OMXH25). Handel av fondandelar sker via en bank eller annan värdepappersmäklare. Fondandelarna handlas på samma sätt som en aktie och kan köpas och säljas under varje handelsdag. Marknadsgaranterna (market makers) ställer köp- och säljkurser med utgångspunkt i värdering av fonden i realtid. Fondernas officiella stängningskurser, "NAV-kurser" ("net asset value"), fastställs varje morgon baserat på innehavets värde vid börsens stängning och publiceras innan handeln startar. Kurserna som är publicerade i dagstidningarna har en dags fördröjning.

Beskattning av andel i investeringsfond

Investeringsfonder kan i beskattningshänseende indelas i olika huvudgrupper. Aktiefonder är sådana investeringsfonder som huvudsakligen placerar i aktier och andra delägarrätter. Blandade fonder har annan sammansättning av sina

värdepapper än aktiefonder och räntefonder. Deras innehav av aktier understiger alltså 75 procent av fondförmögenheten. En räntefond är en svensk eller utländsk investeringsfond vars innehav endast består av fordringar och andra värdepapper i svenska kronor eller ränteindex.

Aktiefondandelar inklusive andelar i blandfonder behandlas skattemässigt som aktier. Kapitalförluster vid avyttring av andelar i fonder är som huvudregel avdragsgilla till 70 procent (48 kap. 24 § IL). För marknadsnoterade andelar i aktiefonder får kapitalförluster dras av enligt samma regler som gäller för andra delägarrätter, dvs. får kvittas fullt ut mot kapitalvinster på marknadsnoterade delägarrätter och andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade (48 kap. 20 § IL). Andelar i blandfonder behandlas på samma sätt som andelar i aktiefonder. Vidare får schablonmetoden användas vid beräkning av anskaffningsvärde (48 kap. 15 § IL). Fondandelar i aktiefonder inkluderat blandfonder kan sägas till sin natur alltid vara marknadsnoterade (prop. 1989/90:111, s. 431 f, och 1999/2000:100, s. 218 ff).

Av 48 kap. 21 § IL framgår att kapitalförluster vid avyttring av marknadsnoterade andelar i räntefonder som innehåller bara svenska fordringsrätter ska dras av i sin helhet. Vidare framgår av 42 kap. 8 § andra stycket IL att räntekompensation beskattas som ränta vid köp av marknadsnoterade räntefonder.

Utomlands finns många olika associationer som omfattar värdepappersförvaltning och i vilka andelar kan förvärvas. Vissa har en teknisk konstruktion som liknar svenska värdepappersfonder och som fungerar på samma sätt. En stor del av de utländska fonder som marknadsförs och säljs i Sverige bygger dessutom i allt väsentligt på EG:s direktiv om fondverksamhet (85/611/EEC 20.12 1985). Utländska investeringsfonder är begränsat skattskyldiga (6 kap. 10 a och 16 a § IL). Andelsägare i de utländska fonder som motsvarar svenska fonder vad avser öppenhet, reglering samt kontroll beskattas för sin andel på samma sätt som andelsägare i svenska värdepappersfonder (48 kap. 2 § IL, 2000/01:SkU9).

7.6 Kontrolluppgiftsskyldigheten

Avyttring av delägarrätter och fordringsrätter utom investeringsfonder

Kontrolluppgift ska lämnas om avyttring av andra delägarrätter än andelar i investeringsfonder, fordringsrätter samt options- och terminsaffärer (10 kap. 7 § LSK). Sådana kontrolluppgifter ska lämnas av värdepappersinstitut (10 kap. 8 § LSK). Kontrolluppgifterna ska innehålla bl.a. uppgift om ersättning vid avyttring, antal samt delägarrätternas och fordringsrätternas slag och sort (10 kap. 6 § LSK).

Avyttring av investeringsfonder

Den kontrolluppgift som lämnas vid avyttring av andelar i en investeringsfond ska innehålla uppgifter om uppkommen kapitalvinst eller kapitalförlust, vilket slag av fond som avyttringen avser, fondens identifikationsuppgifter och huruvida fonden är marknadsnoterad (10 kap. 1 och 6 §§ LSK). Kontrolluppgift ska även lämnas om avyttring i ett sådant fondföretag som driver verksamhet här i landet enligt 1 kap. 7 eller 9 § LIF (10 kap. 1 § LSK).

Kontrolluppgift ska lämnas av fondbolag, värdepappersbolag och kreditinstitut som förvaltar specialfonder, förvaltningsbolag som driver verksamhet här i landet, fondföretag som driver verksamhet här i landet, värdepappersinstitut eller förvaltare (10 kap. 3 och 4 §§ LSK).

Utdelning på näringsbetingade andelar som är marknadsnoterade

Den som har fått utdelning på en näringsbetingad andel som är marknadsnoterad ska lämna uppgift om utdelningen om andelen har innehafts kortare tid än ett år när utdelningen rätteligen skulle ha tagits upp i räkenskaperna. Även den som har avyttrat en näringsbetingad andel eller en näringsbetingad aktiebaserad delägar rätt som är marknadsnoterad ska lämna uppgift om avyttringen om andelen eller delägarrätten har innehafts kortare tid än ett år (3 kap. 7 a § LSK).

7.7 Lagen om värdepappersmarknaden (VpML)

Reglerad marknad och handelsplattform

En reglerad marknad är ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut (1 kap. 5 § 20 VpML). Börs är ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader (1 kap. 5 § 3 och 12 kap. 1 och 2 §§ VpML). Tillstånd att driva en reglerad marknad får enligt 12 kap. 9 § även ges utländska företag. En börs får erbjuda att överlåtbara värdepapper som har tagits upp till handel på marknaden inregistrering vid den reglerade marknaden (1 kap. 12 § VpML). Inregistrering får ske bara om det med hänsyn till marknadsförhållandena för de överlåtbara värdepapperen och omständigheterna i övrigt finns förutsättningar för en ändamålsenlig handel med dem (14 kap. 12 § VpML).

En handelsplattform är ett multilateralt handelssystem (Multilateral Trading Facility, MTF) inom EES som enligt tillstånd drivs av ett värdepappersinstitut eller en börs och som sammanför ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att detta leder till avslut (1 kap. 5 § 12 och 2 kap. 1 § 8 VpML). Förutsättningarna för tillstånd anges i 3 kap. 1 § VpML. För utländska företag anges förutsättningarna i 4 kap. 1 och 4 §§ VpML.

Tillsyn utövas av Finansinspektionen (23 kap. 1 § VpML). Varje medlemsstat har skyldighet att utse de behöriga myndigheter som ska fullgöra de uppgifter som direktivet föreskriver (artikel 48 i MiFID). Även i länder utanför EES torde det finnas myndigheter som anförtrotts motsvarande uppgifter (prop. 2006/07:115, s. 551 f). Av 1 kap. 5 § 2 VpML följer definitionen av behörig myndighet, dvs. Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad.

Principerna om fritt tillträde, neutralitet och god genomlysning

För tillstånd krävs att det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i VpML. För utländskt företag som hör hemma inom EES och som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse får driva värdepappersrörelse från filial efter underrättelse från behörig myndighet i företagets hemland. Såväl ett värdepappersinstitut eller börs som driver en handelsplattform som börs som driver en reglerad marknad ska därmed tillämpa principerna om fritt tillträde, neutralitet och god genomlysning (11 kap. 1 § och 13 kap. 1 § VpML). Med fritt tillträde avses att var och en som uppfyller de krav som ställs i denna lag och av institutet får delta i handeln. Neutralitet innebär att institutets regler för handelsplattformen tillämpas på ett likformigt sätt gentemot alla som deltar i handeln, och god genomlysning innebär att deltagarna får en snabb, samtidig och korrekt information om handeln och att allmänheten får tillfälle att ta del av sådan information.

Informationskrav på reglerade marknader och handelsplattformar (god genomlysning)

I 11 kap. 9 § och 13 kap. 9 § VpML regleras i vilken utsträckning en börs eller ett värdepappersinstitut ska offentliggöra information före och efter handel. Information ska offentliggöras avseende de finansiella instrument som är upptagna till handel på den reglerade marknaden eller handlas på handelsplattformen i den utsträckning som, med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, behövs för att säkra en god genomlysning. Informationen ska göras tillgänglig för allmänheten på rimliga affärsmässiga villkor. För aktier gäller att bl.a. köp- och säljbud samt orderdjup ska göras tillgänglig för allmänheten fortlöpande under den tid som den reglerade marknaden är öppen och på rimliga affärsmässiga villkor (11 kap. 10 – 11 §§ och 13 kap. 10 § VpML). Vidare ska en börs offentliggöra bl.a. pris för de transaktioner med aktier som har genomförts på den reglerade marknaden så snart det kan ske och på rimliga affärsmässiga villkor. Bestämmelserna om god genomlysning har sin grund i direktivets krav på genomlysning och ska främja konkurrensen mellan handelsplatser i syfte att öka investerarnas valmöjligheter, stimulera förnyelse, sänka transaktionskostnaderna och effektivisera marknadernas prisbildning.

Handelsplatser

Nasdaq OMX Nordic utgör en reglerad marknad. Nasdaq OMX First North och Aktietorget utgör handelsplattformar. Även NGM-börsen (Nordic Growth Market) driver en reglerad marknad (NGM Equity) respektive handelsplattform (Nordic MTF).

7.8 Övrigt

7.8.1 Kupongskattelagen

Schablonmetod får användas vid beräkning av anskaffningsvärde på marknadsnoterade aktier vid återbetalning av kupongskatt (27 § kupongskattelagen).

7.8.2 Inkomstskattelagen (IL)

Investerar skydd eller försäkring som avses i 55 kap. 9 § IL ska i första hand anses avse marknadsnoterade finansiella instrument, om inte den som har rätt till ersättningen begär annat.

7.8.3 Begrepp i andra lagar

Inkomstskattelagen (IL)

I rubriken närmast före 42 kap. 15 a § samt i 48 kap. 1 § IL används uttrycket ”onoterade företag”. De företag som avses är sådana som inte är marknadsnoterade enligt IL.

Lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter (LSK)

Av 15 kap. 2 § LSK framgår att bl.a. onoterade företag som omfattas av 57 kap. IL ska till företagsledare och delägare samt närstående till dem lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget. Vid bedömningen av om ett företag är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag gäller vad som sägs i 56 kap. 2 – 5 §§ (57 kap. 3 § IL). Av 56 kap. 3 § IL framgår att aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES och privatbostadsföretag inte är fåmansföretag.

Av förarbetena (prop. 2005/06:40) framgår att uppgiftsskyldigheten gäller för onoterade företag som omfattas av 57 kap. IL. Uppgiftsskyldigheten behövs för att möjliggöra för företagsledare, delägare och närstående i fåmansföretag och fåmanshandelsbolag att fullgöra sin uppgiftsskyldighet i deklarationen enligt 3 kap. 21 § LSK (s. 97).

Årsredovisningslagen (ÅRL) m.m.

I ÅRL definieras större företag (1 kap. 3 § 4). Definitionen innebär att företag vars andelar, teckningsoptioner eller skuldebrev är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES utgör större företag. För sådana företag gäller också t.ex. särskilda regler för uppställningsformer i balansräkning och resultaträkning och skyldighet att upprätta koncernredovisning.

I Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2007:4 används begreppet ”noterade företag”. Som ”noterade företag” anses ”företag vars andelar, teckningsoptioner eller skuldebrev är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES” (punkt 1 b).

Lagen om investeringsfonder (LIF)

Av placeringsbestämmelser framgår bl.a. att medel i en värdepappersfond får placeras i penningmarknadsinstrument som är, eller i överlåtbara värdepapper som är eller inom ett år från emissionen avses bli, upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES, eller föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten (5 kap. 3 § första stycket). Med ”annan marknad som är reglerad”

avses att kravet i UCITS-direktivet på att marknaden ska vara reglerad alljämt gäller men att det inte är en ”reglerad marknad” som avses. Såväl marknader inom som utanför EES bör innefattas (jfr prop. 1991/92:113 s. 215). En handelsplattform utgör dock inte en sådan ”annan marknad” (prop. 2006/07:115, s. 672 f).

Av fondbestämmelserna, som ska finnas för varje investeringsfond, ska bl.a. framgå vilka värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och vissa derivatinstrument (4 kap. 8 § andra stycket 4 och prop. 2002/03:150, s. 309 f).

Lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel (AvPL)

I AvPL anges värderingsregler för värdepapper, som är upptaget till handel på en reglerad marknad, en motsvarande marknad utanför EES-området eller som annars är föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten (7 §). Avgränsningen av begreppet är densamma som i LIF (prop. 1992/93:187 s. 184).

Om det finns både onoterade och noterade aktier i ett aktiebolag, ska alla aktier tas upp till det värde som gäller för de noterade aktierna (7 § sista stycket).

Aktiebolagslagen (ABL)

I ABL finns ett förbud mot spridning av aktier m.m. i privata aktiebolag. Detta för att förhindra att värdepapper i privata aktiebolag blir föremål för organiserad handel. Värdepapper får således inte handlas på en reglerad marknad, en motsvarande marknad utanför EES eller någon annan organiserad marknadsplats (1 kap. 8 §). Om handeln ska räknas som handel på en organiserad marknadsplats beror på verksamhetens karaktär och omfattning (se prop. 2004/05:85 s. 513 f.). Mot bakgrund av uttalanden i förarbetena till bestämmelsen i 1975 års aktiebolagslag bör en handelsplattform betraktas som en sådan annan organiserad marknadsplats som avses i bestämmelsen (prop. 1993/94:196 s. 144 och prop. 2006/07:115, s. 677 f).

Lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument (marknadsmissbrukslagen)

Lagstiftningen rörande marknadsmissbruk – t.ex. förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan – är även tillämplig på värdepapper som är föremål för handel på värdepappersmarknaden utan att vara upptagna till handel på en reglerad marknad. Detta uttrycks i lagstiftningen genom att den omfattar även handel på någon annan organiserad marknadsplats eller handel med eller genom någon som yrkesmässigt bedriver sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § VpML (1 §). Genom uttrycket annan organiserad marknadsplats innefattas även handel på en handelsplattform (prop. 2006/07:115, s. 675).

8 Överväganden och skäl

8.1 Allmänna utgångspunkter

Begreppet marknadsnoterad som förekommer i ett stort antal bestämmelser i IL definieras i 48 kap. 5 § IL. Begreppet används i skattelagstiftningen i olika syften, som t.ex. för att förhindra omotiverade skattefördelar genom att avdrag för kapitalförluster tidigareläggs. Detta kan aktualiseras genom att försäljning sker till priser som avviker från marknadsvärdet. Begreppet används också för att särskilja ägande som innebär ren kapitalplacering från ägande som innebär risktagande. I det sistnämnda fallet beskattas utdelningar och kapitalvinster med den sänkta kapitalskattesatsen eller inte alls om de härrör från näringsbetingade andelar.

Begreppet marknadsnoterad har visat sig vara otydligt och svårtillämpat och behöver därför förtydligas och förenklas. Begreppet är inte heller anpassat till innehav av andelar i investeringsfonder. Det finns därför ett behov av att se över hur begreppet kan förtydligas.

En av utgångspunkterna för en förenkling är tydliga regler som är enkla att tillämpa och därigenom minskar kostnader för hanteringen. För att tillämpningen ska förenklas bör regleringen också vara i överensstämmelse med de bestämmelser som finns på det finansiella området. Reglernas tillämpning ska också gå att kontrollera på ett enkelt sätt och därigenom motverka skatteundandragande. En annan utgångspunkt är att förtydligandet inte ska innebära någon skattemässig förändring för enskilda innehavare av värdepapper.

Enligt Skatteverket bör inriktningen vara att förtydliga reglerna genom att införa en så långt som möjligt schabloniserad grund för bedömningen baserad på öppenhet, genomlysning och tillsyn. Grunden för bedömningen bör så långt som möjligt baseras på "handelsplatsnivå", dvs. att alla värdepapper som handlas på en viss handelsplats antingen anses marknadsnoterade eller inte. Vidare ska reglerna fungera för såväl aktier som andra finansiella produkter och detta för såväl nu befintliga som framtida finansiella produkter. Reglerna måste också kunna tillämpas på investeringsfonder.

Ändamålsenliga regler innebär objektivitet och stabilitet så att likvärdiga investeringar behandlas lika för dess ägare. Därigenom kommer reglerna att få en bättre överensstämmelse med det bakomliggande syftet med bestämmelserna, dvs. att motverka möjlighet att kunna tillskapa sig omotiverade skatteförmåner i form av skattekrediter samt att skilja ren kapitalplacering från riskkapital. Tydliga och ändamålsenliga regler leder till större förutsebarhet. Sådana regler leder också till förenklingar för såväl dem som äger värdepapper (dvs. både privatpersoner och företag) som för kontrolluppgiftslämnare. Vidare leder sådana regler till förenklingar för Skatteverket i tillämpnings- och kontrollhänseende.

8.2 Begreppet marknadsnoterad förtydligas

8.2.1 Aktier

Skatteverkets förslag: Begreppet marknadsnoterad förtydligas. Aktier anses marknadsnoterade om de är upptagna till handel på reglerad marknad, föremål för handel på en handelsplattform eller på motsvarande marknader eller handelsplatser utanför EES.

En förutsättning är att den som driver handelsplatsen driver den enligt sådana principer som avses i VpML och därmed t.ex. tillämpar fritt tillträde till handeln och kontinuerligt offentliggör information om köp- och säljbud. Det krävs också att handeln står under betryggande tillsyn.

Skälen för förslagen: En aktie anses i dag marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES (48 kap. 5 § IL samt 1 kap. 5 § 20 VpML). Nasdaq OMX Nordic och NGM-börsens NGM Equity utgör reglerade marknader. Därutöver anses en aktie marknadsnoterad om den, utan att vara upptagen till handel på en sådan marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning. Aktier som är föremål för handel på s.k. handelsplattformar (Multilateral Trading Facility, MTF, enligt 1 kap. 5 § 12 VpML) anses därmed också marknadsnoterade. Nasdaq OMX First North, Nordic MTF och Aktietorget utgör handelsplattformar.

Om aktier är marknadsnoterade eller inte har inom kapitalbeskattningen betydelse för kvittning av kapitalförluster mot kapitalvinster samt om beräkning av anskaffningsvärdet får ske genom schablonmetoden. Aktier som inte är marknadsnoterade är å andra sidan föremål för skattegynnad behandling genom en lägre kapitalskattesats. För sådana aktier gäller dock också en reducerad avdragsrätt för kapitalförluster.

För aktier finns en osäkerhet om aktier med låg eller ingen omsättning uppfyller kraven för marknadsnotering. Även i övrigt kan det vara förenat med svårigheter att bedöma om en aktie anses marknadsnoterad med nuvarande bestämmelser. Svårighet kan t.ex. föreligga att ta fram uppgifter som visar om det förekommer en tillräckligt regelbunden handel vid varje enskilt tillfälle för att aktien ska anses marknadsnoterad. I vissa fall kan dessutom regelbunden handel avstanna under kortare eller längre perioder. Reglerna ger dessutom ett betydande utrymme för tolkning i fråga om hur kravet på regelbunden handel ska tillämpas och vilken tidsperiod som ska beaktas. Även om uppgifter finns bevarade och kan tas fram finns det risk för olika bedömningar i likartade fall. Detta gäller i första hand handelsplatser som inte är reglerade marknader såväl i som utanför Sverige, t.ex. genom att det inte finns tillgängliga uppgifter om tidigare handel.

Bedömningen av om en finansiell produkt är marknadsnoterad eller inte får inte vara för komplicerad. Detta är särskilt angeläget eftersom begreppet kan beröra nära en miljon innehavare och ca ett trettiotal större och ett hundratal mindre institutioner som lämnar drygt tio miljoner kontrolluppgifter varje år.

En ändamålsenlig definition bör grunda sig på de olika reglernas syfte. Ett alternativ till den nuvarande lagstiftningen är att uttryckligen ange att aktier som är upptagna för handel på en reglerad marknad eller handlas på en handelsplattform eller på en motsvarande marknad eller handelsplats utanför EES anses vara marknadsnoterade aktier, dvs. att samtliga aktier på en

reglerad marknad respektive handelsplattform omfattas. Inträdeskraven på dessa listor bör kunna anses vara sådana att samtliga aktier på marknaden eller handelsplattformen bör bedömas på samma sätt. Inträdeskraven i sig bör leda till en tillräckligt regelbunden handel. En förutsättning bör dock enligt Skatteverket vara att den som driver marknadsplatsen tillämpar fritt tillträde till handeln och kontinuerligt offentliggör information före och efter handel. Det krävs också att handeln står under betryggande tillsyn.

Någon regel för individuell bedömning på aktieslagnivå behövs inte. Skatteverket har bedömt att en sådan regel skulle försvåra tillämpningen utan att det blir en bättre överensstämmelse med syftena som ligger till grund för bestämmelserna där begreppet marknadsnoterad används. Skatteverkets förslag innebär således att samtliga aktier som är upptagna till handel på reglerade marknader, noterade eller inregisterade, respektive handlas på handelsplattformen ska anses marknadsnoterade och att det uttryckligen anges i IL:en. Inga andra aktier bör anses marknadsnoterade.

För aktier på First North, Nordic MTF samt Aktietorget innebär såväl den nuvarande som den föreslagna lagstiftning att majoriteten av dessa anses marknadsnoterade. För övriga listor är förhållandet det motsatta, dvs. inga eller mycket få företag anses eller har under vissa perioder ansetts marknadsnoterade enligt nuvarande bestämmelser. De kommer inte heller att anses marknadsnoterade enligt de föreslagna reglerna. Detta gäller t.ex. aktier som handlas på s.k. inofficiella listor (t.ex. beQuoted inofficiella och Göteborgslistan). För aktier på dessa övriga listor bör beaktas att såväl själva handeln som förutsättningarna för handel med värdepapper ofta förändras och att handel med en aktie kan gå från ingen handel till likvid handel under t.ex. ett år. Likvid handel förekommer enligt den bedömning som Skatteverket gjort i majoriteten av fall inte tillräckligt ofta för att aktien ska anses marknadsnoterad. Möjligheten att sådan handel kan förekomma bör inte vara ett tillräckligt tungt vägande skäl för att aktier på dessa listor ska omfattas av begreppet marknadsnoterad eller att aktier på dessa listor ska bedömas individuellt. Det bör också noteras att vissa aktier som finns på de listor som hamnar utanför begreppet marknadsnoterad är aktier i bolag som är föremål för uppköp och att aktierna utgör minoritetsandelar, vilket innebär att ifrågavarande aktier anses marknadsnoterade om de varit marknadsnoterade innan inlösenförfarandet inletts.

Syftet med att använda regelbunden notering som kriterium för gränsdragning i de olika fall där begreppet marknadsnoterad har betydelse talar också för Skatteverkets lösning. I många fall är dessutom dessa placeringar mer att anse som riskkapital från investerarnas sida – och därmed vara föremål för t.ex. skatteincitament i form av den lägre skattesatsen på utdelningar och kapitalvinster – än mindre riskfyllda kapitalplaceringar. Det bör sammantaget vara möjligt att utesluta aktier på dessa listor från begreppet marknadsnoterad utan att några egentliga effekter uppkommer i praktiken. En sådan lösning ger dessutom en tydlig och enkel reglering för aktier. Med förslaget uppnås också en önskvärd tröghet i att en aktie skattemässigt omklassificeras från att anses marknadsnoterad till att inte anses marknadsnoterad.

Det föreslagna begreppet innebär att det blir en tydligare lagstiftning och därmed en stabilitet i bedömningen av om ett innehav är marknadsnoterat eller inte. En otydlig lagstiftning innebär en risk för att samma aktieslag bedöms olika mellan olika innehavare och från år till år. Detta kan under perioder då

många och stora kapitalförluster uppkommer innebära att innehavare av aktier som tidigare bedömts som marknadsnoterade hävdar att aktierna inte ska anses marknadsnoterade det år kapitalförlusten uppkommer. Detta för att avdraget för kapitalförlusten inte ska begränsas. Detta är inte förenligt med syftet med lagstiftningen och kan undvikas genom det av Skatteverket förslagna förtydligandet av begreppet. Förslaget innebär därmed att lagstiftningen kommer att uppfylla sitt syfte i de olika sammanhang där begreppet används.

Genom att knyta begreppet marknadsnoterad till angivna handelsplatser samt uttryckligen ange att aktier som handlas på reglerade marknader samt handelsplattformar anses marknadsnoterade förenklas tillämpningen. Detta kan dessutom göras utan att det ger mer än små eller försumbara effekter för innehavarna av aktier. Detta gäller såväl vid kapitalbeskattning som inom företagsbeskattningen.

Effekter för kapitalbeskattningen

En utgångspunkt inom kapitalbeskattningsområdet har varit att förenkla beräkningen av anskaffningsvärdet för värdepapper som är föremål för handel och emissioner etc. (schablonmetoden). Utvecklingen inom kapitalbeskattningen går mot en automatiserad beskattning av värdepapper och bedömningen ska göras inom ramen för masshantering hos berörda aktörer. Enligt Skatteverket bör hänsyn också tas till detta. En annan utgångspunkt är att säkerställa korrekta avdrag för kapitalförluster genom att det ska gå att kontrollera att värdepapperet har sålts samt till vilket pris. Dessutom ska det gå att särskilja de företag som hos aktieinnehavarna ska få en skattegynnad behandling genom den sänkta kapitalskattesatsen.

Vid beräkning av vinst och förlust vid försäljning av t.ex. aktier bestäms omkostnadsbeloppet för aktier enligt en genomsnittsmetod (48 kap. 7 § IL). Som omkostnadsbelopp räknas det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga aktier av samma slag och sort. Detta innebär i allmänhet inga svårigheter för aktier i fåmansföretag och andra aktier som inte är föremål för allmän omsättning. För marknadsnoterade aktier får anskaffningsvärdet även bestämmas till 20 procent av försäljningsintäkten (schablonmetod, 48 kap. 15 § IL). Regeln infördes som en hjälpregel i de fall det efter en längre tids innehav är svårt att få fram ett korrekt anskaffningsvärde. Detta är särskilt påtagligt när en eller flera emissioner, splitrar m.m. förekommit under innehavstiden eller aktier förvärvats genom arv, gåva eller annat benefikt fång. Hjälpregeln ger den skattskyldige en möjlighet att falla tillbaka på ett schablonbelopp i de fall då det är svårt att utreda den faktiska anskaffningsvärdet (prop. 1975/76:180, s. 157, och 1989/90:110, s. 456). Förslaget innebär att aktieägare i företag som med nuvarande lagstiftning anses marknadsnoterade genom att aktierna är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av omsättning, men som enligt den föreslagna lagstiftningen inte skulle vara det, inte kommer att kunna använda schablonmetoden vid beräkning av anskaffningsvärdet. I praktiken torde detta dock inte beröra mer än ett fåtal företag.

För avdragsrätten för kapitalförluster har reglerna till syfte att omfatta aktier som är likvida. Förslaget innebär inte att detta syfte förfelas. Förslaget innebär också att reglerna för när lägre beskattning ska ske av utdelning och kapitalvinst samt när rätten till avdrag på kapitalförluster är begränsad blir ändamålsenlig. Reglerna infördes som en kompensation för tidigare

lätnadsregler för dem som saknade den lättare tillgången till kapital som notering på börs etc. innebär och förslaget är därmed förenligt med syftet med reglerna.

Effekter för beskattningen av näringsverksamhet

Inom företagsbeskattningen får begreppet betydelse för beskattningen i ett antal olika situationer. Begreppet marknadsnotering används för att avgränsa graden av ägarengagemang och risktagande (prop. 2002/03:96, s. 76). Inom företagsbeskattningen är utgångspunkten därför att få en gränsdragning som skiljer ägarengagemang, och därmed utövandet av ägande och risktagande, från kapitalplacering. Om ägarengagemanget och risktagandet är av viss omfattning anses innehavet inte vara en kapitalplacering. Därutöver används begreppet i syfte att säkerställa att omotiverade skattefördelar inte kan uppnås.

En aktie anses enligt nuvarande regler marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller om den är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning, vilket gör att aktier som är föremål för handel på s.k. handelsplattformar omfattas (48 kap. 5 § IL).

Andelar som inte är marknadsnoterade anses normalt inte lämpa sig som objekt för kapitalplaceringar. Sådana andelar är inte heller likvida på samma sätt som noterade andelar och dessa företag är många gånger beroende av en eller ett fåtal produkter eller tjänster. Dessa omständigheter medför typiskt sett en högre risk och motiverar att andelar som inte är marknadsnoterade alltid ska räknas som näringsbetingade andelar oberoende av röstandel i det ägda företaget. Eftersom marknadsnoterade andelar är likvida i och med att de är föremål för omsättning har det ansetts nödvändigt att uppställa villkor om en minsta innehavstid för att motverka kringgåenden av regelverket och tröskeleffekter (prop. 2002/03:96, s. 75 ff). För marknadsnoterade andelar gäller därför ett innehavstidsvillkor. Skatteverkets förslag är därmed förenligt med syftet med regleringen.

De särskilda fåmansföretagsregel för försäljning av bostäder har införts för att motverka omotiverade skattefördelar vid förpackning av en fastighet som till huvudsaklig del använts som bostad av delägaren eller närstående till denna. Skatteverkets förslag är även i denna del förenligt med syftet med dessa bestämmelser.

Enskilda ägare anses inte ha möjligheter att påverka underprisöverlåtelse i marknadsnoterade företag, vilket innebär att underprisöverlåtelse kan göras utan uttagsbeskattning även om det finns en liten del kvalificerade andelar. Vid uppskov med beskattning vid koncerninterna andelsavyttringar behöver uppskovsbeloppet inte tas upp om andelarna är näringsbetingade. För marknadsnoterade och därmed likvida andelar gäller dock ett innehavstidsvillkor för att motverka kringgåenden och tröskeleffekter. Också rörande reglerna om skalbolagsbeskattning, underprisöverlåtelse och andelsbyten är förslagen förenliga med syftet med bestämmelserna. Detsamma gäller vid s.k. lex Asea-utdelningar. Om ett svenskt moderbolag till sina aktieägare delar ut samtliga aktier i ett helägt dotterbolag kan denna utdelning i vissa fall bli skattefri. Ett av villkoren är att aktier i moderbolaget ska vara marknadsnoterade och därmed vara föremål för kontinuerlig kursättning.

8.2.2 Övriga delägar- och fordringsrätter

Skatteverkets förslag: Även andra delägar- och fordringsrätter än aktier och fordringsrätter anses marknadsnoterade om de är upptagna till handel på en reglerad marknad, föremål för handel på en handelsplattform eller på motsvarande marknader och handelsplatser utanför EES.

Andra delägar- och fordringsrätter än aktier och fordringsrätter anses marknadsnoterade även om de inte är upptagna till handel på en reglerad marknad, föremål för handel på en handelsplattform eller på motsvarande marknader och handelsplatser utanför EES om de är föremål för kontinuerlig handel på en organiserad marknadsplats.

En förutsättning är att den som driver handelsplatsen tillämpar fritt tillträde till handeln och kontinuerligt offentliggör information före och efter handel. Det krävs också att handeln står under betryggande tillsyn.

Skälen för förslagen: Det förekommer inom EES men även utanför EES att värdepapper i form av t.ex. nya finansiella produkter inte handlas på reglerad marknad eller handelsplattform men i vilka det förekommer handel. För sådana delägar- och fordringsrätter finns risk att handel sker till priser som avviker från marknadsvärdet och att de därför inte bör anses marknadsnoterade. Denna risk minskar om regelbunden handel sker på en organiserad marknadsplats med fritt tillträde och med god genomlysning genom en kontinuerlig prissättning som offentliggörs. För att uppnå en neutralitet mellan olika investeringsformer bör därför andra delägar- och fordringsrätter anses marknadsnoterade om de handlas på en organiserad marknadsplats. De nämnda riskerna är inte större än vid handel på t.ex. en handelsplattform.

Det som avses med en organiserad marknadsplats är en marknadsplats som är organiserad på ett sätt som motsvarar handelsplattformerna och som står under betryggande tillsyn. Genom detta uppfylls kraven på en tillräckligt regelbunden handel och därmed tillförlitlig prissättning och syftet med lagstiftningen förfelas därmed inte. Regleringen ska ses som en "ventil" för t.ex. produkter som genom s.k. market makers handlas under former som avseende öppenhet, genomlysning och tillsyn motsvarar handelsplattformerna.

För aktier behövs enligt Skatteverkets bedömning inte denna ventil. Enligt Skatteverkets bedömning förekommer för majoriteten av aktierna utanför de reglerade marknaderna och handelsplattformerna likvid handel inte tillräckligt ofta (se avsnitt 8.2.1). Möjligheten att sådan handel förekommer bör inte vara ett tillräckligt tungt vägande skäl för att även aktier ska omfattas av den föreslagna ventilen.

Såsom också gäller för aktier så kan även andra delägar- och fordringsrätter som är upptagna till handel på en reglerad marknad vara inregistrerade. Värdepapper som är inregistrerade på börs har i vissa fall inte ansetts vara marknadsnoterade enligt nuvarande lagstiftning (se RÅ 1994 ref. 26 och prop. 1999/2000:2, del 2 s. 575). Det krävs i sådana fall att värdepapperet är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning. Det är i vissa fall förenat med svårigheter att ta fram uppgifter som visar om det förekommer en tillräckligt regelbunden handel vid varje enskilt tillfälle. Det finns därmed en stor osäkerhet om sådana värdepapper uppfyller kraven för marknadsnotering. Enligt Skatteverkets mening bör även andra delägar- och fordringsrätter än aktier och

fordringsrätter som är upptagna till handel på en reglerad marknad anses marknadsnoterade värdepapper. Genom en sådan ändring klarläggs att ett värdepapper som är upptaget till handel är marknadsnoterat.

8.3 Vissa interimistiska delägarätter

Skatteverkets förslag: Rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt samt inlösenrätt och säljrätt som avser aktier anses marknadsnoterad om den grundar sig på aktie som anses marknadsnoterad.

Skälen för Skatteverkets förslag: Bedömning av om t.ex. en teckningsrätt är marknadsnoterad eller inte ska enligt nuvarande regler göras enligt samma regler som gäller för övriga delägarätter. Bedömningen får betydelse för avdragsrätten för kapitalförluster och möjligheten att använda schablonmetoden.

Inom näringsbeskattningen har det ansetts motiverat att behandla s.k. aktiebaserade delägarätter på samma sätt som ursprungsaktien. Därför har särskilda regler om sådana delägarätter införts. Detta gäller rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt samt inlösenrätt och säljrätt. Delägarätten är aktiebaserad om innehavet av rätten grundas på innehav av aktier i det företag som rätten hänför sig till, dvs. härrör direkt ur aktieinnehavet (25 a kap. 4 § IL). Teckningsrätter och fondaktierätter samt inlösenrätter och säljrätter är även föremål för särskild reglering i fråga om anskaffningsvärdet. För sådana rätter som grundas på aktieinnehav i bolaget är anskaffningsvärdet noll (48 kap. 13 §). Om rätterna däremot har köpts behandlas de i fråga om schablonmetod och beskattning av kapitalvinst respektive avdrag för kapitalförlust som övriga delägarätter.

Av samma skäl som inom näringsbeskattningen finns det skäl att uttryckligen klargöra att denna typ av interimistiska delägarätter anses marknadsnoterade. För klassificeringen som marknadsnoterad finns dock inte skäl att begränsa förslaget till sådana interimistiska rätter som grundar sig på aktieinnehav. Förslaget inkluderar därmed även rätter som köpts. Förslaget innebär att dessa delägarätter ska anses utgöra marknadsnoterade delägarätter om ursprungsaktien anses marknadsnoterad.

8.4 Investeringsfonder

8.4.1 Andel i investeringsfond

Skatteverkets förslag: Andelar i värdepappersfonder som uppfyller förutsättningarna i lagen (2004:46) om investeringsfonder utgör andel i en investeringsfond. Detta gäller även andelar i specialfonder och fondföretag, som motsvarar kraven för specialfonder, i samma lag.

Skälen för förslagen: Begreppet andel i en investeringsfond används i skattelagstiftningen för att ange vad som utgör delägar rätt samt i fråga om tillämpningen av genomsnittsmetoden (48 kap. 2 och 7 §§ IL). Begreppet har därmed betydelse för beskattningen av innehav av sådana andelar. Det föreligger också en skyldighet att lämna kontrolluppgift för avyttring av andelar i en investeringsfond (10 kap. 6 § LSK). Vad som utgör sådan andel i en investeringsfond framgår dock inte av inkomstskattelagen. Detta innebär oklarheter t.ex. vid bedömning av utländska motsvarigheter av fondliknande karaktär.

Denna typ av kollektiv förvaltning skiljs från individuell förvaltning, med inflytande från andelsägarna, genom en generell kontraheringsplikt för värdepappersfonder, dvs. en skyldighet att sälja andelar i de fonder som fondbolaget förvaltar till alla som önskar köpa. I lagstiftningen om investeringsfonder finns också bestämmelser om förvaltningen samt hur en fond får placera sina medel (4 – 6 kap. LIF). Det finns också regler om organisation, hur tillgångarna i fonden ska hållas åtskilda och förvaras samt regler om tillstånd och tillsyn. Lagstiftningen för investeringsfonder innebär också t.ex. att fondandelarna ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden (4 kap. 10 § samma lag). Vidare ska fondbolaget vid förvaltningen av en investeringsfond handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse (4 kap 2 § samma lag) samt stå under Finansinspektionens tillsyn (10 kap. 1 § LIF). Tillsammans säkerställer dessa regler varje andelsägares rätt och därmed ekonomiskt skydd samt att förvaltningen är kollektiv och inte kan påverkas av en enskilda andelsägare.

Fonder med begränsningar i den krets till vilken en sådan fond riktas får förekomma. Kretsen av investerare får emellertid inte vara alltför snäv. I syfte att upprätthålla gränsen mot individuell portföljförvaltning måste fondandelar säljas till de investerare som ingår i den särskilt angivna och avgränsade kretsen. Finansinspektionen, som lämnar tillstånd för såväl kollektiv som individuell portföljförvaltning, bevakar gränsen mellan kollektiv och individuell förvaltning. Detta sker genom att fondbestämmelserna, i vilka begränsningar i investerarkretsen ska göras, ska godkännas av Finansinspektionen. Även fonder med begränsade möjligheter till inlösen av andelar får förekomma (6 kap. 1 § LIF). För t.ex. hedgefonder kan det på grund av olika placeringsstrategier finnas skäl att begränsa uttag och insättningar. Det kan också tänkas finnas andra skäl till varför en fond bör vara slutna. Fonder där medlen placeras i finansiella instrument som handlas på illikvida marknader eller i instrument där likviditeten kan vara ett problem kan tänkas fungera bättre om de är slutna. Det kan således finnas specialfonder för vilka det kan finnas godtagbara skäl att åtminstone periodvis vara stängda för inlösen. Eftersom fondsparande bör vara ett relativt likvitt sparande tillåts inte längre inlåsnings av kapital än ett år.

Skatteverket gör bedömningen att det bör införas en uttrycklig bestämmelse i IL om vad som utgör andel i en investeringsfond i skattelagstiftningen. I bestämmelsen bör anges att med andel i en investeringsfond menas andel i sådan fond som uppfyller förutsättningarna i LIF. Innehavare av andelar i utländska fonder som motsvarar svenska investeringsfonder vad avser öppenhet, reglering samt kontroll behandlas enligt nuvarande bestämmelser på samma sätt som andelsägare i svenska investeringsfonder (48 kap. 2 § IL och 2000/01:SkU9). Att detta gäller endast innehav av andelar i sådana investeringsfonder som uppfyller förutsättningarna för investeringsfonder i LIF bör uttryckligen framgå av bestämmelserna i IL. Genom en sådan bestämmelse blir reglerna enkla och tydliga.

8.4.2 Begreppet marknadsnoterad

Skatteverkets förslag: För att andel i en investeringsfond ska anses marknadsnoterad krävs att fondandelsvärdet beräknas och offentliggörs minst en gång i månaden.

Skälen för förslagen: För andel i en investeringsfond gäller samma regler som för andra delägarrätter, dvs. den anses marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad eller, utan att vara upptagen till handel på en sådan marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning.

Vid kategorisering av om en andel i en investeringsfond och en utländsk motsvarighet anses marknadsnoterad eller inte innebär den definitionen problem. I majoriteten av fallen handlas andelar inte på en marknadsplats utan är föremål för inlösen. Inlösen får t.ex. ske olika ofta för olika fonder, vilket medför att fondandelarna i många fall anses marknadsnoterade men i vissa fall inte. Det finns inga möjligheter för den enskilde fondandelsägaren att undersöka om inlösen skett i tillräcklig omfattning. Detta gäller särskilt utlandsbaserade fonder. Den nuvarande lagstiftningen är således inte anpassad för fondandelarna.

För fonder har kategoriseringen betydelse för bl.a. avdrag för kapitalförluster och rätt att beräkna anskaffningsvärde genom schablonmetoden. Skäl att begränsa avdragsrätten finns om kapitalförlusternas värden inte är tillförlitliga, svåra att kontrollera eller om det finns en risk att förluster kan tidigareläggas jämfört med vinster vilket medför skattekrediter (1989/90:111, s. 428).

Inte heller för andelar i investeringsfonder får bedömningen av om andelarna är marknadsnoterade eller inte vara alltför komplicerad. Begreppet berör nära en miljon innehavare och ett hundratal institutioner som lämnar drygt fyra miljoner kontrolluppgifter.

Redan om en regelbunden värdering av fonden görs ges fonden och därmed andelarna ett tillförlitligt och kontrollerbart värde. De fastställda värdena för fondandelarna baseras på värdena på de aktier m.m. som fonden innehåller enligt de placeringsbestämmelser som finns.

I skattehänseende bör olika investeringsalternativ så långt som möjligt vara neutrala i förhållande till varandra. Genom de krav som ställs i lagstiftningen om investeringsfonder är risken för att andelarna i en värdepappersfond (s.k. UCITS-fond) värderas och säljs för ett värde som avviker från marknadsvärdet mycket liten. Av kontrollskäl bör fondandelsvärdet offentliggöras kontinuerligt. I fråga om kravet på kontinuerliga fondandelsvärden, som i många fondbestämmelser är detsamma som inlösenpriset, bör det inte ställas krav på dagliga sådana utan beräkning och offentliggörande i enlighet med LIF:s krav bör uppfylla kravet på kontinuerlig. Om fondandelsvärdet för en värdepappersfond offentliggörs enligt kraven i LIF finns möjligheter att kontrollera värdeförändringar på innehavet hos enskilda skattskyldiga.

Skatteverket anser därför att det för värdepappersfonder normalt inte finns risk för att försäljning och inlösen sker till priser som avviker från förmögenhetsvärdet i fonden. Andelar i värdepappersfonder som förvaltas enligt LIF bör därmed anses marknadsnoterade. För allmänheten framstår det dessutom som om alla fonder vars andelsvärden dagligen anges i tidningarna är marknadsnoterade. En enhetlig behandling av alla värdepappersfonder skulle också innebära att reglerna överensstämmer med vad som redan uppfattas som gällande regler och på så sätt görs reglerna mer lättbegripliga.

Förslaget innebär också att den schabloniserade bedömningen, som innebär att alla värdepappersfonder och fonder utanför landet som motsvarar dessa anses vara marknadsnoterade, också gäller för övriga investeringsfonder, dvs.

specialfonder och deras utländska motsvarigheter. Detta bör dock bara gälla om fonderna i fråga om öppenhet för investering och inlösen, placering, riskspridning, konsumentskydd, tillsyn och möjlighet att kontrollera värdeförändringar motsvarar värdepappersfonder.

Ett av de grundläggande kraven som ställs på en värdepappersfond som vänder sig till allmänheten är att fondandelsvärdet fortlöpande och minst en gång varje vecka beräknas och på lämpligt sätt offentliggörs. För specialfonder tillåts avvikelser från detta krav. Skatteverket anser att för att olika investeringsformer ska vara neutrala i skattehänseende bör fondandelsvärdet beräknas och på lämpligt sätt offentliggöras minst en gång i månaden för att andelarna i fonden ska anses marknadsnoterade. Detta innebär att kraven för att andelar i investeringsfonder ska anses som marknadsnoterade motsvarar kraven som ställs på t.ex. aktier, dvs. att de handlas och därmed prissätts kontinuerligt på en reglerad marknad eller handelsplattform. Investeringar i investeringsfonder som – på grund av olika placeringsstrategier, placeringar på illikvida marknader eller i instrument där likviditeten kan vara ett problem – inte beräknar fondandelsvärdet minst en gång i månaden jämföras därmed inte med investeringar i t.ex. aktier som handlas och kurssetts dagligen. Investeringar i investeringsfonder kommer därmed att behandlas på ett sätt som motsvarar placeringar direkt i olika tillgångar.

Den schabloniserade bedömningen bör således bara komma i fråga vid kollektiva förvaltningar som motsvarar kraven i LIF och där fondandelsvärden beräknas och offentliggörs minst varje månad.

Den föreslagna regleringen innebär sammantaget att investeraren i fråga om skattekrediter, skatteplanering och kontroll ges samma ställning som den som investerar i t.ex. marknadsnoterade aktier. Innehav av andelar i såväl värdepappersfonder som specialfonder, som uppfyller kraven på beräkning och offentliggörande av fondandelsvärden, kommer därmed i fråga om schablonavdrag och kvittningsmöjligheter att behandlas på samma sätt som t.ex. direktinnehav av marknadsnoterade aktier.

För andelar i utlandsbaserade fonder som motsvarar investeringsfonder i vilka risken för privat inflytande inte finns, som står under tillsyn och för vilka fondandelsvärdet beräknas och offentliggörs minst en gång i månaden, gäller också att de bör anses marknadsnoterade. UCITS-fonder inom EES kommer därmed att uppfylla kraven. Detta gäller även för utländska fonder som motsvarar de krav som ställs på specialfonder enligt LIF och som också uppfyller de skattemässiga kraven på beräkning och offentliggörande av fondandelsvärdet.

För investeringsfonder eller motsvarande som marknadsförs eller säljs i Sverige framgår det av kontrolluppgiften om fonden är marknadsnoterad. För fonder som inte marknadsförs eller säljs i Sverige måste bedömningen även framdeles göras av innehavaren. För innehavare av andelar i en utländsk fond som inte marknadsförs eller säljs i Sverige innebär förslaget en bättre möjlighet att bedöma om det är fråga om en sådan kollektiv investering som anses marknadsnoterad eller inte.

8.5 Kontrolluppgiftsskyldigheten

Skatteverkets förslag: Uppgift om delägarätter eller fordringsrätter är marknadsnoterad bör lämnas även för andra delägarätter eller fordringsrätter än andelar i investeringsfonder.

Skälen för förslagen: På kontrolluppgift för avyttring av andelar i investeringsfonder ska det anges om fonden är marknadsnoterad eller inte (10 kap. 6 § LSK). Skälen för detta är att få en tydlig redovisning för den enskilde och Skatteverket om kvittningsrätt föreligger för kapitalvinsten/-förlusten (prop. 1994/95:209, avsnitt 4.2, och prop. 2001/02:25, s. 188).

Reglerna för försäljning av aktier innebär att om aktien är marknadsnoterad beskattas vinsten med 30 procent. Försäljning av aktie som inte är marknadsnoterad beskattas med 25 procent (5/6 av 30 procent). För den kontrolluppgift som lämnas finns det inget krav på att uppgiftslämnaren ska lämna uppgift om aktien är marknadsnoterad eller inte. I Skatteverkets redovisning av uppgifter i specifikationen till inkomstdeklarationen respektive på den elektroniska blanketten för försäljning av aktier skiljs därmed inte olika försäljningar åt. Det innebär att den som sålt aktier själv måste bevaka att försäljningen lämnas på rätt sätt för att den lägre skattesatsen ska tillämpas. Av de ca 900 avstämningsbolag som VPC hanterar inom det kontobaserade systemet så är ca 400 – 500 marknadsnoterade. Även om en övervägande del av alla kontrolluppgifter avser marknadsnoterade aktier så innebär avsaknaden av uppgift om marknadsnotering i kontrolluppgiften en väsentlig olägenhet för de investerare som säljer aktier som inte är marknadsnoterade.

För övriga delägarätter och fordringsrätter, t.ex. aktieindexobligationer, gäller olika regler om avdrag för kapitalförluster beroende på om rätten anses marknadsnoterad eller inte. Om t.ex. en aktieindexobligation är marknadsnoterad får kapitalförlust kvittas fullt ut mot kapitalvinst på aktier, aktiefonder m.m. Om den inte är marknadsnoterad ska förlusten först reduceras till 70 procent innan kvittning mot kapitalvinster på andra värdepapper får ske. Under t.ex. 2006 förföll ca 350 olika aktieindexobligationer. Det kan uppskattas att ca hälften av dessa är marknadsnoterade. På samma sätt som när det gäller aktier kan Skatteverket inte lämna uppgift om hur kapitalvinster/-förluster ska redovisas.

Av samma skäl som för investeringsfonder, dvs. för att den enskilde och Skatteverket ska få en tydlig redovisning, bör det framgå av kontrolluppgiften om delägarätterna och fordringsrätterna är marknadsnoterade. Det är ett stort antal enskilda innehavare som berörs av reglerna (vid 2008-års taxering ca 950 000 deklarationsskyldiga). Uppgiften har betydelse för såväl tillämplig skattesats för aktier som för avdragsrätten för kapitalförluster vilket innebär att det finns ett kontrollbehov för Skatteverket. Om uppgiften lämnas på kontrolluppgift kan Skatteverket lämna tydligare uppgifter till de enskilda på deklaraionsblanketter respektive bilagor. Det torde också vara uppgiftslämnarna som har den bästa kännedomen om värdepapperet är marknadsnoterat eller inte. Skatteverket föreslår därför att det även för andra delägarätter och fordringsrätter än investeringsfonder ska lämnas uppgift om de är marknadsnoterade eller inte.

8.6 Begreppet ”inte marknadsnoterad”

Skatteverkets förslag: Begreppet ”onoterad” ersätts i inkomstskattelagen och lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter med ”inte marknadsnoterad”.

Skälen för förslagen: Av 48 kap. 1 § IL och 15 kap. 2 § LSK framgår att kapitalvinster på andelar i onoterade företag i vissa fall ska tas upp till fem sjättedelar respektive att onoterade företag ska lämna vissa uppgifter till företagsledare och delägare samt närstående till dem. Med ”onoterade företag” avses företag som inte är marknadsnoterade.

Begreppet ”noterad” används i andra sammanhang än skatterättsliga. Det skatterättsliga begreppet ”marknadsnoterad” har inte samma innebörd som t.ex. Bokföringsnämndens definition av ”noterade företag” (BFNAR 2007:4). Detta innebär t.ex. att ej noterade aktier enligt Bokföringsnämndens definition, såsom aktier som handlas på en handelsplattform, utgör marknadsnoterade aktier enligt IL. Det skatterättsliga begreppet stämmer inte heller överens med de begrepp som används i reglerna om placering som finns i LIF eller reglerna om värdering av värdepapper i AvPL. Innebörden av ”föremål för regelbunden handel vid någon annan marknad som är reglerad och öppen för allmänheten” som finns i dessa lagar är att aktier som handlas på handelsplattformar inte omfattas (prop. 2006/07:115, s. 652 och 672 f). Skatteverket har bedömt att dessa skillnader, som föreligger redan med nuvarande lagstiftning, inte bör föranleda att innebörden i det skatterättsliga begreppet ändras.

För att få tydliga skatteregler för aktier i företag som är fåmansföretag, dvs. som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller motsvarande men som handlas på handelsplattform, föreslås att ”onoterad” utan byts ut mot ”inte marknadsnoterad”. Förslaget innebär således att endast begreppen ”marknadsnoterad” respektive ”inte marknadsnoterad” används i skattelagstiftningen.

9 Konsekvenser

Begreppet marknadsnoterad förekommer i ett stort antal bestämmelser i IL. Begreppet används i skattelagstiftningen i olika syften, som t.ex. för att förhindra omotiverade skattefördelar genom att avdrag för kapitalförluster tidigareläggs genom att försäljning sker till priser som avviker från marknadsvärdet. Begreppet används också för att ange när schablonmetoden är tillämplig vid beräkning av anskaffningsvärdet. Det används också för att skilja ren kapitalplacering från ägande som innebär risktagande. Det sistnämnda har betydelse för t.ex. vilka aktier som får en skattegynnad behandling. I de sistnämnda situationerna beskattas utdelningar och kapitalvinster med den sänkta kapitalskattesatsen eller inte alls om de härrör från näringsbetingade andelar. Även i fråga om skalbolagsbeskattning samt rörande avskattning av försäljning av bostad i fåmansföretag, underprisöverlåtelser, uppskov med beskattning vid koncerninterna andelsavyttringar samt s.k. lex Asea-utdelningar av aktier har begreppet betydelse.

Begreppet har visat sig vara otydligt och svårtillämpat för såväl innehavare av t.ex. aktier och andelar i investeringsfonder samt för de institutioner som medverkar i värdepapperstransaktioner.

Skatteverket föreslår tydligare regler som så långt som möjligt är schabloniserade och grundar sig på det regelverk som finns på värdepappersmarknadsområdet. Skatteverket föreslår därför att aktier och övriga värdepapper som är föremål för handel på reglerad marknad eller handelsplattform eller motsvarande marknadsplatser utanför EES ska anses marknadsnoterade. För andra värdepapper än aktier föreslås också att de anses marknadsnoterade om de handlas under former som kan jämföras med handel på handelsplattform. Denna bestämmelse ska ses som en "ventil" för t.ex. produkter som genom s.k. market makers handlas under former som avseende öppenhet, genomlysning och tillsyn motsvarar handelsplattform. För investeringsfonder föreslår Skatteverket att andelar i investeringsfonder anses marknadsnoterade om de uppfyller kraven på kollektiva investeringar enligt LIF och fondandelsvärdet beräknas och offentliggörs minst en gång i månaden. Förslagen kommer sammantaget att innebära en enklare reglering vilket förenklar tillämpningen av de aktuella bestämmelserna för de olika slag av värdepapper och investeringar som förekommer. Förslagen innebär därmed också en större förutsebarhet.

Förslagen kommer dock inte för enskilda värdepapper att innebära någon genomgripande förändring utan majoriteten av t.ex. aktier och andelar i investeringsfonder som idag anses marknadsnoterade kommer att anses vara det även om förslaget genomförs. Förslagen bör därmed inte få någon påverkan på de offentliga finanserna. Förslagen förväntas inte heller få några särskilda effekter för småföretagen.

Skatteverket föreslår också att kontrolluppgiftsskyldigheten för t.ex. aktietransaktioner utökas och att det i likhet med vad som idag gäller för andelar i investeringsfonder också ska anges om värdepapperet är marknadsnoterat eller inte.

Konsekvenser för allmänheten

Förslagen innebär en förenkling och en större förutsebarhet för investerare som ska bedöma om en aktie är marknadsnoterad eller inte. Skatteverket rapport SKV Rapport 2004:1 visar att mellan 600 000 och 800 000 personer under den undersökta perioden redovisat aktieförsäljningar i sina deklarationer. Vid 2008-års taxering kan det röra sig om ca 950 000 deklarationsskyldiga som berörs av reglerna.

Att kapitalvinstbeskattningen är en faktor av stor betydelse för löntagarnas fullgörandekostnader framgick av en studie som gjordes vid taxeringen 1998. (RSV Rapport 1999:9: Så här är det att deklarerat! Individernas fullgörandekostnader för inkomstdeklarationen 1998). Fullgörandekostnaderna 1998 jämfördes i denna rapport med motsvarande för 1993 (Malmer, Persson, Tengblad. Århundradets skattereform. Effekter på skattesystemets driftskostnader, skatteplanering och skattefusk. Norstedts, 1994). Trots att nya kontrolluppgifter tillkom och den förenklade förtryckta deklarationen infördes mellan 1993 – 1998 ökade fullgörandekostnaderna. Det fanns flera orsaker till ökningen. En av dem var att betydligt fler personer redovisade värdepappersförsäljningar.

Ett tydligare begrepp i kombination med förslaget att det på kontrolluppgift ska anges om aktier m.m. är marknadsnoterade innebär en väsentlig förenkling för allmänheten.

För de mer än en miljon investerare i investeringsfonder kommer de föreslagna reglerna att innebära att de lättare kan bedöma om andelarna anses marknadsnoterade eller inte och därmed om schablonmetoden är tillämplig och i vilken utsträckning avdrag för kapitalförlust får göras. För de innehavare som inte får en kontrolluppgift, vilket är aktuellt för fonder som inte marknadsförs eller säljs i Sverige, kommer kriterierna att innebära en bättre möjlighet att bedöma om investeringen avser en investering som anses marknadsnoterad.

Konsekvenser för företagen

För de institutioner som medverkar i t.ex. aktietransaktioner innebär förslagen en förenklad bedömning, vilket torde innebära en förenkling i deras rådgivningsverksamhet. Den utökade informationsskyldighet som föreslås, dvs. att det på kontrolluppgifterna också ska anges om värdepapperet är marknadsnoterat eller inte, bör sammantaget innebära en mycket begränsad ökning av den administrativa bördan. Dels är institutionen den som lättast gör bedömningen om ett värdepapper är marknadsnoterat eller inte, dels torde sådan information efterfrågas av investerarna och därmed ändå behöva tas fram. Ca ett trettiotal större och ett hundratal mindre institutioner lämnar drygt 10 miljoner kontrolluppgifter (7,7 miljoner som avser delägarätter och 2,5 miljoner som avser fordringsätter). Den totala kostnaden för den nuvarande uppgiftsskyldigheten har beräknats till ca 100 000 tkr (för KU 21 och 32 uppgår kostnaden till ca 49 000 tkr och för KU 34 och 35 till ca 50 000 tkr⁴). Denna kostnad torde inte påverkas av förslaget.

För de institutioner som säljer och marknadsför investeringsfonder kommer förslaget att innebära att skyldigheten att i kontrolluppgift lämna uppgift om

⁴ Uppgifterna hämtade från Nuteks databas MALIN.

andelen är marknadsnoterad förenklas. Drygt 4 miljoner kontrolluppgifter lämnas av ca ett hundratal institutioner. Kostnaden för denna uppgiftsskyldighet är totalt ca 160 000 tkr⁵.

Även för övriga berörda företag, dvs. för bedömningen av om andelarna utgör näringsbetingade andelar, avskattning av försäljning av bostad i fåmansföretag, underprisöverlåtelser, uppskov med beskattning vid koncerninterna andelsavyttringar samt s.k. lex Asea-utdelningar av aktier, får ett förenklat begrepp positiv betydelse.

Skatteverket

Förslagen innebär förenklingar för Skatteverket. De förändringar som behövs i system och blanketter respektive broschyrer ingår i det normala underhållet och medför inga ökade kostnader.

⁵ Uppgiften hämtad från Nuteks databas MALIN.

10 Författningskommentarer

10.1 Inkomstskattelagen (1999:1229)

2 kap.

1 §

I bestämmelsen har införts en hänvisning till en ny definition. Begreppet ”andel i en investeringsfond” definieras i 48 kap. 2 a §.

48 kap.

1 §

I bestämmelsens *andra stycke* har i förtydligande syfte begreppet ”onoterade företag” ändrats till ”företag som inte är marknadsnoterade”.

2 a §

Paragrafen är ny. I bestämmelsen definieras andel i en investeringsfond. Begreppet har betydelse för 48 kap. 2 och 7 §§ som behandlar vad som avses med delägarrätt och tillämpningen av genomsnittsmetoden samt den nya 48 kap. 5 a § om när en andel i en investeringsfond anses marknadsnoterad. Enligt bestämmelsen anses andelar i sådana värdepappersfonder som avses i 1 kap. 1 § 20 LIF eller specialfonder som avses i 1 kap. 1 § 18 samma lag utgöra andel i investeringsfond (dvs. andelar i investeringsfonder, 1 kap. 1 § 15 LIF).

För värdepappersfonder gäller att fondandelsvärdet ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräknas och på lämpligt sätt offentliggöras (4 kap. 10 § tredje stycket LIF). För specialfonder, som får vara delvis slutna, ges undantag från denna regel. En specialfond måste dock vara öppen för inlösen av andelar minst en gång per år (6 kap. 1 § LIF). För sådana fonder ska det på förhand anges under vilka tidsperioder andelarna kan lösas in.

För en utländsk fond (fondföretag) innebär bestämmelsen att den ska uppfylla förutsättningarna i 1 kap. 7 eller 9 §§ LIF, dvs. motsvara värdepappersfonder respektive uppfylla de krav som ställs på specialfonder. Det krävs inte att fondföretagen är anmälda till eller har fått tillstånd från Finansinspektionen. Det är således tillräckligt att förutsättningarna är uppfyllda. Ett fondföretag som inte hör hemma inom EES eller som hör hemma inom EES men inte uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav behöver tillstånd enligt 1 kap. 9 § LIF för att marknadsföra eller sälja sina andelar i företaget i Sverige. Om fondföretaget har tillstånd utgör andelarna ”andelar i en investeringsfond” enligt bestämmelsen. Om fondföretaget inte behöver tillstånd ska bedömning göras av om andelarna i fondföretaget utgör ”andelar i investeringsfond”. Bedömningen ska omfatta kraven i LIF, bl.a. i fråga om

- öppenhet för allmänhetens möjlighet att förvärva och lösa in fondandelar ur fondens tillgångar (4 kap. 13 § LIF),
- riskspridning och placeringsregler (4 – 6 kap. LIF),
- konsumentskydd för andelsägarna inklusive offentliggörande av information (se t.ex. 4 kap. LIF), och
- tillsyn och kontroll (10 kap. LIF).

5 §

Bestämmelsen har ändrats. Bestämmelsen innehåller en definition av begreppet marknadsnoterad. Av bestämmelsens *första stycke* följer att delägarätter och fordringsrätter anses marknadsnoterade om de är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES (punkt 1). Delägarätter eller fordringsrätter som är upptagna till handel på reglerad marknad kan vara antingen noterade eller inregistrerade. Sådana värdepapper som är upptagna till handel på reglerad marknad anses, även om de endast är föremål för handel på andrahandsmarknad, marknadsnoterade. Även delägarätter och fordringsrätter som är föremål för handel på en handelsplattform inom EES anses marknadsnoterade (punkt 2). Någon prövning av i vilken utsträckning notering förekommer i varje enskilt fall ska inte göras utan det är tillräckligt att de aktuella värdepapprena är upptagna till handel på en reglerad marknad eller föremål för handel på en handelsplattform. Vad som utgör reglerad marknad respektive handelsplattform framgår av VpML. Att motsvarande marknadsplatser inom övriga EES-området ska följa samma principer om tillträde och information samt stå under betryggande tillsyn följer av MiFID. Även delägarätter och fordringsrätter som handlas på marknadsplatser utanför EES kan anses marknadsnoterade. För sådana marknadsplatser måste en bedömning göras för varje marknadsplats enligt bestämmelsens tredje stycke.

I paragrafens *andra stycke* finns en bestämmelse om när en delägar rätt som inte är en aktie anses marknadsnoterad även om den inte är det enligt första stycket. Bestämmelsen innebär att värdepapper som inte handlas på reglerade marknader eller handelsplattformar men som handlas på organiserade marknadsplatser som motsvarar sådana i fråga om tillträde, information och tillsyn kan anses marknadsnoterade. Ett exempel är handeln med s.k. CFD-kontrakt (contract for differences).

Enligt paragrafens *tredje stycke* ska marknadsplatsen följa vissa principer för att omfattas av bestämmelsen om marknadsnotering. De principer som avses är principerna om fritt tillträde och offentliggjord information före och efter handel. Vidare ska marknadsplatsen stå under betryggande tillsyn. I fråga om de marknadsplatser inom EES som avses i första stycket, punkterna 1 och 2, uppfylls förutsättningarna redan genom att de uppfyller kraven i MiFID.

Marknadsnotering har betydelse för rätten till avdrag för kapitalförluster (48 kap. 20, 20 a och 23 §§). Kapitalförluster på t.ex. marknadsnoterade delägarätter får dras av i sin helhet mot kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter och även mot aktier som inte är marknadsnoterade. Marknadsnotering har också betydelse för om anskaffningsvärdet får beräknas enligt schablonmetoden (48 kap. 15 § samt 27 § kpongskattelagen). Vidare grundar sig rätten till sänkt kapitalskattesats på utdelning och kapitalvinst på att aktien inte är marknadsnoterad (42 kap. 15 a §). Marknadsnotering har därutöver betydelse vid beräkning enligt genomsnittsmetoden vid framskjuten beskattning av andelsbyten (48 a kap. 16 §).

Marknadsnotering har även betydelse för skattefrihet vid utdelning och kapitalvinst på näringsbetingade andelar (24 kap. 17 § och 25 a kap. 5 §). En andel som inte är marknadsnoterad anses alltid näringsbetingad (24 kap. 14 §). Även vid bedömning av om avskattning ska göras vid försäljning av bostäder i fåmansföretag har marknadsnotering betydelse (25 a kap. 25 §). Detsamma gäller vid s.k. lex Asea-utdelningar av dotterbolagsaktier (42 kap. 16 §), underprisöverlåtelser (23 kap. 19 §) samt uppskov vid andelsbyten (49 kap. 19

a §). Vidare ska skalbolagsbeskattning inte ske om den avyttrade andelen är marknadsnoterad (25 a kap. 10 § och 49 a kap. 3 och 4 §§).

5 a §

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär att en andel i en investeringsfond anses marknadsnoterad om fondandelsvärdet fortlöpande och minst en gång i månaden beräknas och på lämpligt sätt offentliggörs. Investeringsfonder som är upptagna till handel på en reglerad marknad anses marknadsnoterade enligt 5 §. Marknadsnotering har betydelse för t.ex. avdrag för kapitalförluster (48 kap. 20 – 21 §§) och beräkning av anskaffningsvärde enligt schablonmetoden (48 kap. 15 §).

5 b §

Paragrafen är ny. I bestämmelsen anges uttryckligen att rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt och fondaktierätt, samt inlösenrätt och säljrätt som avses i 48 kap. 2 §, anses marknadsnoterad om den grundar sig på aktie som anses marknadsnoterad. Detta gäller även rätter som köpts.

10.2 Lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

10 kap.

9 §

I bestämmelsen har införts en ny punkt. Enligt *första stycket, punkt 4* ska kontrolluppgift innehålla uppgift om delägarrätten eller fordringsrätten är marknadsnoterad.

15 kap.

2 §

Bestämmelsen har förtydligats. Ändringen i bestämmelsen innebär att det framgår att sådana företag som omfattas av bestämmelserna om utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag i 57 kap. 1L och vars aktier inte är marknadsnoterade ska lämna uppgifter enligt bestämmelsen.